

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра германської філології та перекладознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 035 Філологія
Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська

на тему: Стилістичні прийоми перекладу образних засобів в
авторському дискурсі (на матеріалі роману Гарпер Лі
«Убити пересмішника»)

Шифр _____

Виконав:

студент 2 курсу, група ФПАмз-19-1 К.В. Тадля

Підпис Ініціали, прізвище

Керівник: к. філол. н., доц., Ю.А. Купчишина

Вчене звання, науковий ступінь Підпис Ініціали, прізвище

Нормоконтроль: к. пед. н., доцент О.О. Мацюк
Вчене звання, науковий ступінь Підпис Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:

Зав. кафедри проф. Бойко Ю.П.

“ _____ ” _____ 2020 р.

Хмельницький, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПЕРЕКЛАДУ ОБРАЗНИХ ЗАСОБІВ	7
1.1.Наукові підходи до трактування образного засобу	7
1.2. Стилiстичнi засоби вираження образностi в авторському дискурсі	144
1.2.1. Особливості перекладу тропів	147
1.2.2. Особливості перекладу індивідуально-авторських засобів на фонетичному рівні.....	26
Висновки до Розділу 1	35
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПЕРЕКЛАДУ ОБРАЗНИХ ЗАСОБІВ В АВТОРСЬКОМУ ДИСКУРСІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ГАРПЕР ЛІ «УБИТИ ПЕРЕСМІШНИКА»	37
2.1.Тропи як засіб виразності у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника»....	37
2.2.Відтворення синтактико-стилістичних прийомів в англomовному художньому тексті.....	54
2.3.Фонетичні прийоми перекладу образності у художньому тексті.....	58
Висновки до Розділу 2.....	69
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	71
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Стилістичні засоби є важливими складовими у втіленні авторського задуму образності. Головним завданням перекладача є збереження образу, правильна його передача. Для адекватного перекладу художнього тексту важливо не тільки, чи досягнуто змістовної відповідності оригіналу, інформативності, але й яким способом відтворена ця відповідність та якими стилістичними засобами мови це досягається.

Науковці продовжують глибоко досліджувати стилістичні прийоми, якими користується перекладач для досягнення адекватного перекладу. В тексті перекладач має відтворити семантику оригіналу, значення мовних образів, їх стилістичну еквівалентність оригіналові, що й підкреслює **актуальність дослідження.**

Незважаючи на наявність цілого ряду робіт, спрямованих на дослідження явищ мови в текстах художніх творів, багато питань як і раніше залишаються дискусійними, а деякі аспекти неповно вивченими. Відкритим залишається питання про лінгвістичну природу і функціонування виразних і експресивних засобів мови в текстах художніх творів окремих авторів. Перекладам стилістичних засобів присвячено багато праць таких науковців, як І. Арнольд, О. Галич, І. Гальперін, Т. Казакова, В. Карабан.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та перекладознавства «Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі».

Об'єктом дослідження слугують образні засоби в авторському дискурсі.

Предмет дослідження становлять фонетико-стилістичні, синтактико-стилістичні засоби передачі образних засобів в англomовному художньому тексті.

Мета роботи: дослідити особливості стилістичних прийомів перекладу образних засобів в авторському дискурсі.

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити наступні **завдання:**

1. Розглянути наукові підходи до трактування образного засобу.
2. Визначити образні засоби на стилістичному та фонетичному рівнях художнього тексту та способи їх відтворення при перекладі.
3. Проаналізувати способи перекладу образних засобів на лексичному, синтаксичному та фонетичному рівнях у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника».
4. Проаналізувати способи перекладу заперечення у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника».

Матеріалом дослідження є роман Гарпер Лі «Убити пересмішника».

У роботі використовувалися наступні основні **методи дослідження:** описовий метод, що включає в себе класифікацію і узагальнення зібраного матеріалу; зіставний метод для розгляду особливостей тексту оригіналу та його перекладу, в тому числі аналіз правильної передачі стилістичних засобів для збереження образності.

Положення, що виносяться на захист:

1. Образні засоби –це експресивні взаємопов'язані між собою компоненти, що підсилюють мовний вплив написаного на свідомість та підсвідомість читача. Вони утворюють «оригінальні і незвичні контексти та неповторні художні образи». Головними ознаками яких є яскравість, емоційність, оригінальність.

2. Образність характеризується як властивість літературного мовлення передачі інформації в яскравій, експресивній, оригінальній, предметно-чуттєвій формі; визначається використанням особливих словосполучень, які додають виразності семантичним полям через нові додаткові експресивні та емоційні нюанси.

3. Практичні дослідження відтворення образних засобів проводились на основі роману Гарпер Лі «Убити пересмішника», у якому автор використовує

різні стилістичні засоби, які надають оповіданню образності та цікавості. Ці стилістичні прийоми дозволяють читачеві стати свідком внутрішньої психологічної діяльності персонажів. Нами розглянуто та проаналізовано низку стилістично-маркованих одиниць, які у цільовому та вихідному тексті відтворюються за допомогою таких тропів: порівняння, епітетів, оригінальної метафори. Серед усіх видів повторів, розглянутих та проаналізованих у романі, можна виділити наступні: анафора, епіфора, кореневе повторення, ланцюжкове та синонімічне та стилістично-фонетичні засоби, такі як: алітерація, асонанс та ономапопея.

Наукова новизна дослідження полягає у ретельному розгляді перекладу стилістичних виразних засобів мови роману Гарпер Лі «Убити пересмішника», які використовує автор для того, щоб адаптувати зміст і донести суть викладеного до дитячої та підліткової свідомості.

Теоретична цінність роботи полягає у тому, що у дослідженні виявлено специфіку аналізу способів перекладу образних засобів з англійської на українську мову.

Практична цінність полягає у можливості використання його результатів викладанні курсу стилістики англійської мови; на удосконалення відтворення оригіналу перекладачем, кращого сприйняття тексту читачем та покращення перекладу загалом.

Апробація роботи. Результати роботи викладено в статті «Особливості перекладу стилістичних прийомів створення образності в авторському дискурсі (на матеріалі роману Гарпер Лі «Убити пересмішника») в редакції журналу «Науковий огляд» м.Київ, 14 грудня 2020 р. С. 86-94.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів основної частини, висновків та списку використаних джерел.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та конкретні завдання дослідження, його наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність, визначено матеріал, джерела дослідження, його методи.

У **першому розділі** висвітлено поняття образного засобу, досліджено стилістичні засоби вираження образності в авторському дискурсі, розглянуто, який методами користується перекладач для правильної передачі образних засобів.

У **другому розділі** досліджуються образні засоби, аналізуються стилістичні прийоми перекладу образних засобів у романі.

У **Загальних висновках** підведено підсумки дослідження роботи.

Перелік використаних джерел нараховує 87 праць зарубіжних та вітчизняних вчених.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПЕРЕКЛАДУ ОБРАЗНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Наукові підходи до трактування образного засобу

Саме слово «текст» означає тканину, сплетіння, з'єднання. Текст являє собою об'єднану за змістом послідовність знакових одиниць, основними властивостями якої є зв'язаність і цілісність [31, с. 27].

Художній текст – це відокремлене у вищому ступені індивідуальний твір художньої речі, написаний даною мовою, а також цілісна одиниця у системі подібних текстів. Художній текст має виконувати такі функції як: передача інформації, створення нової інформації, зберігання інформації. Читач художнього тексту знаходиться у відношенні сотворчості до повідомлення, що отримує, він повинен зрозуміти, що хотів сказати автор [8].

Художній текст створюється для того, щоб зробити об'єктивною думку автора, втілити його творчий задум, передати знання та уявлення про людину і світ, винести ці уявлення за межі авторської свідомості і зробити їх надбанням інших людей. Кожен письменник створює в літературному творі свій світ в відповідності зі своїм задумом, зі своїми індивідуально-образним сприйняттям і відображенням життя, дійсності. Яскравою рисою художньої літератури, властивою також іншим видам мистецтва, є конкретно-образне уявлення життя. Цим художній текст відрізняється, наприклад, від об'єктивного, логіко-понятійного відображення реальної дійсності текстів наукового стилю [10].

Для літературних творів характерні сприйняття за допомогою почуттів, автор передає життя через свою інтерпретацію. Світ, представлений читачеві в художньому творі – це індивідуально створений світ, в якому простежується авторська вигадка. Як ми бачимо, найважливішу роль у текстах художньої літератури відіграє суб'єктивний момент. Важливо відзначити, що в художньому тексті яскраво представлені особисті переваги автора, його

захоплення або ж, навпаки, неприйняття. Цим обумовлені такі специфічні риси художнього тексту як експресивність, образність і метафоричність [11].

У число слів, що служать для створення образності художніх текстів, в першу чергу, входять образні засоби мови.

Предмети та явища навколишнього світу відбиваються у свідомості людини в певних образах, що виконують звичайну роль у процесах пам'яті, уяви, мислення. Але окрім образу-уявлення у свідомості виникає і більш глибокий образ-узагальнення як складна форма мислення, що вбирає до себе загальне та особливе. Таке узагальнення є основою художнього образу, який відбиває реальний стан співвідношення форми й змісту життєвих явищ, несе в собі все естетичне багатство дійсності [13, с.20-21].

Слід зауважити, що поняття «образ», «образність» належать до надзвичайно широких, багатоаспектних, багатопланових. Численні визначення терміна «образ» свідчать не про різнерозуміння його сутності, а про неоднакові засади виявлення природи образності. Поняття образу є центральним у філософії, психології, мистецтвознавстві, літературознавстві й низці мовознавчих дисциплін. Відповідно до тлумачного словника, слово «образ» має кілька значень: 1) зовнішній вигляд кого-небудь, чого-небудь; відображення когось, чогось у пам'яті, свідомості чи створене уявою; копія, подоба когось, чогось; 2) характерна для літературної мистецтва форма відображення дійсності; узагальнений тип, характер, створений письменником чи митцем; 3) те, що народжується, постає в уяві; 4) зображення когось, чогось; 5) відображення у свідомості явищ об'єктивної дійсності; який відтворює, зображує щось за допомогою образів або містить образ; який вирізняється силою, дохідливістю, впливовістю; яскравий, живий (про слово) [24].

Як бачимо, різні тлумачення означеного поняття вже вказують на галузь знань, у якій воно використовується: мову, літературу, психологію, філософію.

І. Гальперін підкреслює, що розуміння образності як відносин між двома типами лексичного значення слова відбито у визначенні лінгвістичного образу як результату взаємодії словникового та контекстуального значень [12].

У літературознавстві й мовознавстві поняття «образ» розглядається передусім як категорія естетична. Образ унайбільш узагальненому вигляді виступає як загальна категорія художньої творчості, притаманна мистецтву форма відтворення, тлумачення та засвоєння життя шляхом створення об'єктів, що естетично впливають [25]; особлива форма художнього структурування дійсності, якій притаманна яскрава предметна чуттєвість [16].

Образ завжди відтворює внутрішній світ суб'єкта. Якщо мовний знак – явище об'єктивне й колективне, то образ обов'язково пов'язується з ідеальним і суб'єктивним.

О. Потебня зазначав: «Думка наша за змістом є або образ, або поняття, третього, серединного між тим і тим, немає» [55].

Структурно багатоманітність видів образів фактично зводиться до двох початків – принципу метонімії (частина або ознака замість цілого) та принципу метафори (асоціативна сполученість різних об'єктів); на ідейно-смысловому рівні цим двом структурним принципам відповідають два різновиди художнього узагальнення (метафорі – символ, метонімії – тип). Відповідно, до метонімії зараховують образи в зображувальних мистецтвах, оскільки будь-яке сприймання зовнішнього буття – це реконструкція за допомогою основних природних матеріалів, ліній, форм, деталей, які становлять ціле й заміщають його. Метафоричне перенесення образу виявляється переважно у виразних мистецтвах – ліричній поезії, музиці, де естетичний об'єкт народжується з «пересікання» образних даних [1].

Крім того, види образів залежать від особливостей літературного роду. Якщо в епосі переваги надають зображальному (онтологічному) чинникові, то в ліриці – виражальному (феноменологічному). За типологічною класифікацією виокремлюють об'єктний (довкілля), суб'єктний (внутрішній світ), виражальний (метафоричний, сюжетний, композиційний тощо) рівні образу, що може поставати як персонаж, ліричний герой, дійова особа, пейзаж, річ, емоція, символ, алегорія, будь-який троп, стилістична фігура [25].

Існує також поняття «художній образ», що визначається як категорія естетики, яка характеризує особливий, притаманний лише мистецтву, спосіб засвоєння й перетворення дійсності. Образом також називають будь-яке явище, творчо відтворене в художньому творі. Образи завжди двочленні, що дає змогу поєднувати різнорідні явища в одне ціле. У художньому образі один предмет виявляється через інший, відбувається їх взаємоперетворення. Метаобразу – перетворити річ, переробити її в дещо інше – складне в просте, просте в складне, але в будь-якому випадку досягти між двома полюсами найвищого смислового напруження, розкрити взаємопроникнення різних планів буття [26].

На думку Ю. Борєва [7, с.119], художній образ – це таке узагальнення, яке розкриває в конкретно-чуттєвій формі суттєве для ряду явищ.

Наступною особливістю художнього мислення є типізація художніх образів. Вона передбачає визначення головного, відмову від другорядного, несуттєвого та, водночас, суто індивідуальне, чуттєво-конкретне вираження цього загального. О. Мигунов вважає, що типізуюча сторона художнього образу підпорядковується ідеалізуючій, в результаті чого з'являється певний образ-схема, завдяки якому досягається найвищий ступінь художнього абстрагування [24, с.26].

Художній образ, як і поняття, несе в собі інформацію про найбільш суттєві ознаки предмета. Але поняття як основна форма наукового мислення є абстракцією, яка не здатна відбити все багатство та розмаїття естетичної суті навколишньої дійсності. Художній образ, на відміну від понятійних абстракцій, є органічною єдністю типового та конкретного, загального та одиничного, нерідко буває глибше та повніше поняття. Одне й те саме явище може бути відбито в різних художніх образах [14]. Різниця між образом і поняттям полягає в тому, що поняття цілком охоплює певний клас, включає всебе всі можливі значення об'єктів, що належать до цього класу, а образ представляє лише один об'єкт з цього класу, але об'єкт яскравий, типовий.

Якщо поняття виражає загальні ознаки цілого класу, то художній образ відбиває такий об'єкт, який у своїй індивідуальності найбільш відповідає ознакам загального [41, с.68-69].

У дослідженні В. Халіна звертається увага на найважливішу особливість художнього образу – відображення певної духовної сутності, що є важливою цінністю для людини. На думку автора, специфіка образу в літературі в тому, що він створюється не самим звучанням слова, коли воно вимовляється, не його виглядом, коли воно писане або надруковане, а його змістом і тим збагаченим смислом, якого воно набирає в художньому контексті. А це означає, що формою, будівельним матеріалом у літературі є не просто слово, а зміст слова та мовлення, тому осягнення літературного образу потребує не безпосереднього чуттєвого сприймання слова, а сприймання інтелектуального [39].

Отже, художній образ – специфічна форма переосмислення життя митцем, яка визначає і стилістику мовних хрещень, якщо це образ словесний. Образ, який сприймається людиною через слово, є словесним образом. Через словесні образи сприймаються вторинні ознаки слова, і в результаті такого експресивного смислу первинне значення слова змінюється, стає більш яскравим, багатоаспектним.

Словесний образ тісно пов'язаний із асоціативним мисленням, значним розширенням семантичних зв'язків слова, поєднанням первинного поняттєвого змісту з вторинним експресивним. Тому словесні образи підсилюються, увиразнюються за рахунок емоційно-експресивних відтінків [33].

Зазначимо, що словесний образ, на відміну від образу в широкому розумінні, завжди має комунікативну спрямованість і пов'язаний із взаємодією комунікантів (адресант – адресат), є реальним мовно-літературним фактом. Словесному образу в лінгвістичному й літературознавчому аспектах притаманна двоплановість (співіснування прямого значення та нових семантичних елементів), що надає можливість меншою кількістю одиниць здійснювати передачу багатомірних виявів дійсності. Основним актом комунікації є текст, а в художньому тексті словесні образи взаємодіють із

змістовою організацією, що сприяє розвитку й накопиченню образних уявлень. Учені визначають різні особливості словесного образу [17].

Так, Д. Розенталь зазначає, що образність слова зумовлена його художньою вмотивованістю, призначенням і місцем у складі художнього твору, відповідністю його образному змістові. Слово в художньому контексті двопланове: будучи одиницею номінативно-комунікативною, воно слугує також засобом створення художньої виразності, створення образу [35].

На думку В. Виноградова, словесний образ буває різної будови. Він може складатися зі слова, поєднання слів, з абзацу, розділу літературного твору й навіть із цільного або цілого літературного твору. Але він завжди є естетично організованим структурним елементом стилю літературного твору. Цим визначаються й форми його словесної побудови, і принципи його композиційного розвитку. Саме тому образи можуть виступати як ланцюг, що послідовно розгортається, можуть співвідноситися один з одним у стилістичній системі літературного твору на відстані великих відрізків [52].

Отже, словесний образ специфічний. Переломлення одного елемента в іншому, їх смислове взаємопроникнення, що виключає зображувальну чіткість і розчленованість, – саме це відрізняє словесний образ від живописного. З іншого боку, будучи умовним, словесний образ не може перетворюватися в знак, навпаки, він знімає знаковість самого слова. Між звучанням і лексичним значенням слова існує довільний, немотивований зв'язок; між лексичним значенням слова та його художнім смислом – зв'язок органічний, образний, оснований на причетності, внутрішній спорідненості.

З урахуванням викладеного, можна говорити про те, що словесні образи завжди виражають більше, ніж безпосередньо означають, підсилюючись додатковими емоційно-експресивними відтінками, вони характеризуються яскравістю, картинністю, емоційною забарвленістю. Тому до ознак образності науковці (М. Бахтін, В. Виноградов, Г. Винокур, Н. Лук'янова та ін.) зараховують такі: яскравість, метафоричність, точність, оригінальність, цілеспрямованість тощо [55].

Естетичний зміст художнього образу передається художньою формою, для створення якої автор використовує комплекс різних **засобів виразності**, а саме: колір, світлотінь, композиція, фактура, перспектива та інші засоби – у живописі; тембр, інтонація, ритм, артикуляція, динаміка, агогіка, тощо – у музиці; метафора, епітет, гіпербола, антитеза та інші – у літературі. Вплив мистецтва на свідомість та почуття людини залежить від того, наскільки повно виразні засоби в певному творі розкривають зміст художнього образу та від здатності людини диференційовано відчувати, аналізувати та розуміти виразність цих засобів. Процес пізнання художнього образу, усвідомлення головної ідеї твору уявляє собою рух від цілісного сприймання образу через емоційно-чуттєве освоєння до його теоретичного осмислення, від теоретичного осмислення до емоційно-раціонального осягнення на якісно новому рівні [41].

Відтак, образне мовлення виступає як якість виразного мовлення, що характеризується здатністю викликати в уяві наочно-чуттєві уявлення за допомогою спеціальних мовних засобів, які отримали назву **«виразники образності»** (термін З. Франко), або ж **«образні засоби»** тобто слова, словосполучення, мовні конструкції, що сприяють створенню мовцем словесного образу. До **показників образності мовлення** такі науковці, як Н. Гавриш, Л. Кулибчук, Т. Мельник, М. Пентиліук, З. Франко тощо зараховують різні засоби: фонетичні (алітерація, звукові анафора й епіфора, асонанс, звуконаслідування); елементи інтонаційної виразності (логічний наголос, мелодика, паузація тощо); лексико-семантичні (багатозначні слова, метафори, синоніми, антоніми, омоніми, гіпербола, словесні анафора й епіфора тощо); синтаксичні (крилаті вислови, паралелізм, інверсія, риторичне запитання тощо); словотворчі виразні засоби (створення індивідуально-авторських неологізмів); а також фразеологічні, граматичні виражальні засоби [44].

Отже, вчені трактують, що **образні засоби** – це експресивні взаємопов'язані між собою компоненти, що підсилюють мовний вплив написаного на свідомість та підсвідомість читача. У нашій роботі ми керуємось

визначенням таких вчених, як Н. Бабич та М. Пентилюк, згідно яких, **образні засоби** – це засоби, що утворюють «оригінальні і незвичні контексти та неповторні художні образи» [53, с. 170]. Головними ознаками яких є яскравість, емоційність, оригінальність.

1.2. Стилiстичнi засоби вираження образностi в авторському дискурсі

Варто зазначити: І.В. Арнольд вважала, що «стилістика – це розділ мовознавства, який вивчає принципи та результати вибору і вживання лексичного, граматичного, фонетичного та інших значень мови з метою передання ідеї та емоцій у різних мовних оточеннях» [1; 5].

На думку російського мовознавця І.Р. Гальперіна, стилістика – це розділ загальної лінгвістики, який займається дослідженням двох самостійних завдань:

1. Стилiстика вивчає спеціальні засоби мови, які називаються стилістичними прийомами та виражальними засобами.

2. Стилiстика вивчає типи текстів, які відрізняються прагматичним аспектом спілкування та називається функціональними стилями мови [14; 6].

Взагалі стиль – це не тільки сукупність прийомів, а й відбиття у повідомленні сприйняття оточуючої дійсності, образного бачення світу та образного мислення, невід'ємного від емоційної оцінки. Кожний текст, речення, вислів має свій стиль і, аналізуючи їх, ми знаходимо певні стилістичні засоби, які його характеризують.

У творі художньої літератури функції слова необмежуються лише передачею певної інформації. Нерідко слововикористовується для естетичного впливу на читача, який стає можливим завдяки художнім образам. Чим яскравіше і правдивіше образ, тим сильнішим є його вплив на читача [6, с.33].

Образність визначається як властивість літературного мовлення подавати інформацію в яскравій, оригінальній, предметно-чуттєвій формі; застосування особливих словосполучень, які підсилюють семантичні поля додатковими експресивними й емоційними нюансами [43].

Слід зазначити, що емоційність художнього твору сильно відрізняється від емоційності розмовного і публіцистичного стилів. У художньому тексті вона виконує естетичну функцію. Даний стиль передбачає ретельний і обґрунтований відбір мовних засобів. Відмінна риса художнього тексту є використання особливих фігур мови, які додають твору **яскравість і образність**.

Ідіостиль – це система змістовних і формальних лінгвістичних характеристик, властивих творам певного автора, яка робить унікальним втілений у цих творах авторський спосіб мовного вираження [18, с.99]. Можна додати, що ці характеристики залежать від особливостей мовної особистості, яка породила розглянутий текст, від вербальних асоціацій, характеру сприйняття дійсності, світогляду і мотивації, властивих цій особистості, а також її психічних і соціальних характеристик, культурно-історичних витоків, національної приналежності, політичних і філософських поглядів і т. д.

Дослідження ідіостилю може здійснюватися шляхом встановлення індивідуально-авторських відступів від універсальних законів і принципів структурування художнього тексту і подальшого трактування цих відступів через призму світоглядних підстав, що зумовлюють індивідуально-авторський стиль (система цінностей і норм, що беззастережно приймаються особистістю, життєвий досвід, філософські погляди тощо) [34, с. 99].

Очевидно, що ідіостиль створюється текстовими засобами на всіх рівнях мови (фонетика; графіка, орфографія, пунктуація; морфологія; синтаксис; стилістика), а також культурними відсиланнями (особливо характерними для постмодерністського дискурсу). Слідом за М. Н. Макеєвою і Є. Н. Лучинською назвемо актуалізовані засоби текстоутворення, реалізовані в конкретному мовленнєвому творі, маркерами, які своєю незвичністю привертають увагу читача і дослідника [54].

У руслі когнітивної лінгвістики і на основі моделювання «можливих світів» різних авторів формується когнітивний підхід до ідіостилю. У рамках цього підходу **ідіостиль розглядається як система засобів вираження**, яка співвідносить внутрішній світ поета з художньою дійсністю, художнім світом

тексту, творених поетичною мовою. Ключовим є поняття індивідуально-авторського концепту. Дослідження ідіостилю йде з опорою на первинну комунікативну діяльність автора[56].

Згідно Є. В. Старковою, ідіостиль – це «система принципів моделювання індивідуально-авторської картини світу за допомогою формування змісту художнього тексту, відбору мовних одиниць і образних засобів для його вираження, заснованого на особливості свідомості мовної особистості та її уявленнях» [54, с.24].

Підсумовуючи, Е. А. Фоменко виділяє наступні риси, властиві ідіостилю:

–мова ідіостиля письменника має лінгвотипологічну природу, оскільки поділяє з іншими ідіостилями художній дискурс епохи;

–ідіостиль письменника освоює потенціал сучасної йому мови художньої літератури

–мова ідіостиля письменника є носієм однакового варіанту, лінгвотипологічне заснування якого притаманні художньому тексту свого часу [54, с. 34].

Ідіостиль, що став популярним предметом досліджень в останні роки, безумовно, заслуговує вивчення. Дослідження індивідуального стилю письменників, як класиків літератури, так і сучасних, допомагає не тільки виявити особливості того чи іншого автора, його стилю, але й розкрити можливості мови в цілому, простежити зміни літературної норми. Напрямки у вивченні даного питання багатогранні [18].

Для вираження образності характерне використання великої кількості стилістичних засобів, зокрема тропів (зворотів мови, в яких слово або вираз вжито в переносному значенні).

В основі тропів лежить перенесення ознак одного предмета, явища на інше. Перенесення ознак в тропях обумовлюється різними причинами, відповідно до яких тропи поділяють на прості – епітети, порівняння; і складні – метафори, алегорії, іронії, гіперболи та інші.

Образність мови породжується при наявності декількох умов:

1. При зображенні предмета автор використовує художні деталі, які є знаком всього предмета.

2. Деталі, використані автором, повинні бути яскравими, характерними, точними. Талант описувача і проявляється, перш за все, в умінні знайти в предметі таку ознаку, яку визначив би художньою деталлю, здатною викликати у читача уявлення про весь предмет [47].

3. При зображенні предмета автор використовує обмежену кількість художніх деталей. Ще Лессінг підкреслював, що автор не повинен занадто детально описувати предмет. «Плідно тільки те, – зазначав він, – що становить вільне поле уяви. Чим більше ми дивимося, тим більше наша думка повинна мати можливість додати до побаченого, а чим сильніше працює думка, тим більше має збуджуватися наша уява» [67].

4. Наявність у реципієнта багатой уяви. Тільки люди з багатою уявою здатні по окремих художніх деталях відтворити весь предмет. Не існує принципових відмінностей між образністю: в основі і тієї і іншої лежить художня деталь [70].

Отже, **стилістичні засоби вираження образності** різноманітні і численні. Таким чином, розглянувши механізми створення образності та виразності ми з'ясували, що образність досягається стилістичними засобами, які містяться в образній основі вислову. В основі багатьох лексичних одиниць використовується той чи інший образ, який може набувати більшої виразності та підсилюватись. Далі у роботі нами буде розглянуто особливості перекладу тропів та інших образних засобів, зокрема на фонетичному рівні у художніх текстах.

1.2.1. Особливості перекладу тропів. До стилістичних маркерів належать тропи (метафора, порівняння, епітет тощо). Тропи можуть змінити спосіб сприйняття читачем тексту, надати йому новий сенс. Вони є будівельним матеріалом для створення образних засобів із заданим стилістичним ефектом.

Метафорою називається вираз, який часто зустрічається в літературі, що описує людину чи предмет, посилаючись на те, що, як вважається, має подібні характеристики до цієї людини або предмета[2]. Це образний вираз, в якому ознаки одного предмета або дії переносяться на інші. Мета метафори – оживити текст, зробити його більш барвистим, драматичним та дотепним, тобто метафора виконує емоційну функцію.

Метафора є головною рисою образного письма. У своїй роботі перекладач повинен повною мірою усвідомлювати її сенс та емоційний ефект, який він виробляє через свій образ. І сенс, і образ повинні бути максимально збережені.

Можливі різні форми граматичного вираження метафори. Найчастіше вона виражається дієсловом і його формами або ж прикметником (метафоричний епітет), внаслідок чого, зокрема, метафора, виражена іменником, сприймається краще [19, с. 58]. Наприклад: *A drowning man will catch at a straw* – *Хто погонеає, той за кошу хапае*. *A nuptial storm* – *Хто погонеає – ніж подай, він ізаніжухопиться*.

Зазвичай метафори (особливо кліше) досить легкі для перекладу: вони перекладаються або **дотриманням семантичної подібності**, наприклад, *ray of hope* – *промінь надії* або **шляхом вибору відповідного прагматичного еквівалента**, наприклад: *flood of tears* – *море сліз* [23].

Пітер Ньюмарк пропонує наступні шляхи перекладу метафори в порядку переваги:

1) **Відтворення того самого образу в мові перекладу.** Цей спосіб застосовується, якщо зображення має порівнянну частоту та подібні асоціації у відповідному реєстрі. Наприклад: *ray of hope* – *промінь надії*.

Але асоціації в мовах можуть відрізнятися, стаючи складними для перекладу. Для англомовної людини образ качки асоціюється з коханою людиною, в той час як для українського сприйняття породжує негативні конотації: *Look Jenny! What a little duck of a dog! (R. Hitchin)*—*Погляньте, Дженні, який гарненький песик!*[50, с. 108].

2)Заміна образу у мові оригіналу на образ цільової мови.

What you hear is not genuine. She makes clouds with one hand, rain with the other. She is trying to trick you... (A. Tan)—*Тобі не слід вірити її словам. Ліва рука не знає, що коїть права. Вона намагається вас обдурити...*

Цей спосіб також не рідкісний при перекладі порівнянь: *ноги як ватні—legslikejelly. Thetongueisafire—Язык, як бритва.*

Іноді заміна образу допомагає перекладачеві зіграти на розширеній метафорі: *Shewasinclinedtothink ... thatherbrotherwastheappleofMrs. Ashbury'seyes, and (thatshe thought) theapplewasfullofworm-holes—* *Вона була схильна думати, що мисіс Ешбери...носиться зі своїм сином, як з писаною торбою, і що торба ця гнила*[50, с. 108].

3)Переклад метафори за допомогою порівняння, зберігаючи образ. Наприклад: *Booksaremirrors – Книги, як зеркало.* Переклад слово в слово з експлікацією метафоричної основи полягає у тому, що ця ж метафора поєднує його із сенсом. Ця трансформація використовується, якщо існує ризик того, що проста передача метафори не буде зрозумілою для більшості читачів. Наприклад: *He was a Machiavellian who would employ all means to attain to power—* *Він був підступним (віроломним) Макіавеллі, який використовував усі засоби, щоб досягти влади* [50, с. 108].

4)Деметафоризація або логізація метафори полягає у перетворенні метафори у сенс, тобто експлікаційний переклад (переклад з тлумаченням значення): *IguessIkeephopingthatifwestayrightwhereweare, she'llcomeback, andwecanturntheclockback—* *Мені здається, я все ще сподіваюсь, що якщо ми залишимося тут, вона повернеться і все буде як раніше.* Цей спосіб

виправданий лише у випадку мертвої метафори. В інших випадках виразність метафори повинна бути компенсована в сусідній частині тексту [50, с. 109].

5) **Видалення або зменшення.** Це трансформація застосовується лише в тому випадку, якщо метафора зайва. Видалення метафори може бути виправдане лише на тій підставі, що функція метафори виконується в іншому місці тексту.

Використовуючи ту саму метафору в поєднанні зі сенсом. Переклад метафори слово в слово, що поєднується з поясненнями, рекомендується лише в тому випадку, якщо перекладач не має впевненості у силі та чіткості метафори [5].

За А.В. Федоровим існують 3 основні принципи перекладу метафор у теорії й практиці перекладу [9]:

1. **Калькування**– збереження образу, коли це можливо. Калькування–це спосіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин–морфем або слів (у випадку сталих словосполучень) їхніми лексичними відповідностями в мові перекладу. Сутність калькування полягає в створенні нового слова або стійкого сполучення, що копіює структуру вихідної лексичної одиниці. Саме так чинить перекладач, перекладаючи *an emerald ribbon of fields and foliage*– *окаймляти смарагдовою зеленню полей та дерев*, *the Red Land of the ancient texts*– *в давніх свитках названа Красною Землею*, *black frost* – *тріскучий мороз*. У ряді випадків використання прийому калькування супроводжується зміною порядку проходження елементів, що калькуються: *first-strike weapon*–*зброя першого удару*, *land-based-missile*–*ракета наземного базування* [14].

2. **Додавання/ вилучення** використовується в тих випадках, коли міра припущеної подібності у вихідній та цільовій мовах різна. Інколи потрібна експлікація припущеного у вихідному тексті змісту (прийом додавання): *It would require more than unsuitably clad,*
garrulous crowd–*стобіть Королівської долини*–*Потрібно щось більш*

серйозне, ніж натовпи крикливо одягнених, балакучих туристів, щоб лишити величаву Домну Царів її пишності[14].

Експлікація як спосіб перекладу дозволяє заповнити ефект конфлікту двох способів вербального відображення дійсності. Очевидно, англійськими читачами авторська відстороненність буде сприйматися як нормативний спосіб відображення подій, українськими – як емоційне «замовчування». У вихідному тексті домінують засоби, що створюють емотивний ефект. Однак у деяких випадках перекладачеві доводиться діяти протилежним чином, тобто імплікувати інформацію – опускати словесно виражене у вихідному тексті [14].

3. **Заміна образу.** Щоб передати ту думку, що закодована в авторській метафорі, перекладач прибігає до заміни на образ більш традиційний і зрозумілий для читача: *flag-waver* – агресивно або патріотично настроєна людина; будь-яка пісня, книга, п'єса на патріотичну тему; *star-gazer* – ідеаліст. Заміни необхідні через відмінності в обох мовах. Що можливо в одній, то часто буває неможливо в іншій. Перекладач теж змушений вдатися до заміни через мовні невідповідності [15].

Від найсильнішого засобу відображення емоційного ставлення письменника чи мовця до його спілкування ми переходимо до більш слабкого, але все ще сильного засобу – *epithetu*. **Епітет** – це образне або поетичне визначення; прикметник, доданий до імені людини, або фраза, яка використовується замість імені, як правило, для критики або похвали. Сучасна образна література характеризується великою роллю епітету як декоративного елемента, здатного виразити ставлення автора до персонажа, ідеї та загальної розповіді. Щоб передати задум автора, перекладач повинен бути дуже обережним підбираючи слова з однаковими денотативними та конотативними значеннями [22].

Епітет тонкий і делікатний за характером. Епітет робить сильний вплив на читача настільки, що він мимоволі починає бачити і оцінювати речі так, як того хоче письменник. Він завжди має емоційне значення або підтекст. Це значення може поєднуватися з денотативним значенням чи може існувати

самостійно. Епітети також залежать від авторського стилю та його художнього призначення [57].

Є деякі специфічні проблеми перекладу епітету. Однією з них є:

1) **Енантіосемія, або використання слова в парадоксальному значенні**, коли слово здатне нести два протилежні значення.

Зазвичай *енантемичні епітети* виявляють негативне ставлення мовця, наприклад: *He is a fine fellow as ever I saw. He **simpers** and **smirks** and makes love to us all. I am **prodigiously proud** of him. I defy even Sir William Lucas himself to produce a more **valuable** son-in-law* (J. Austen) – **Це найчепурніший хлопець з бачених мною на моєму віку, – зауважив містер Беннет, як тільки вони поїхали. Посміхається, шуткує і з усіма заграє! Я надзвичайно пишаюся ним. Здається, навіть сам сер Вільям Лукас не зміг би породити більш гідного зятя** [66].

Слова *simpers* та *smirks* демонструють іронічне ставлення мовця до персонажа. Епітети *valuable*, *prodigiously proud* розуміються в протилежному значенні. Ця іронія не повинна уникнути цільового читача тексту [66].

Сучасні англійські епітети можуть бути за різними морфологічними та синтаксичними категоріями. Дуже часто епітет виражається у формі прикметника в атрибутивній функції. Наприклад: *bold shadows, shallow sorrows, golden autumn day*.

Іншою проблемою є *перенесений епітет* або *епітет, синтаксично приєднаний до слова*, якому він не належить логічно. *He ran a **tired** hand through his hair* (D. Steel) – **Втомлено, він провів рукою по волоссю**. Слово *tired* логічно пов'язане з *he*, синтаксично з *hand*. У перекладі логічна розбіжність зазвичай виправляється, оскільки структури цього виду не є типовими для сучасної мови.

2) Переклад перенесеного епітету часто вимагає **зміни порядку слів**: *a British breakfast of **depressing** kidney and fish* – **наводячий тугу сніданок з нирок і риби**.

3) **Поширення**: *he raised a **supercilious** eyebrow* – **він підняв брову, і обличчя його стало, ніби з зарозумілим поглядом** [50].

4) Також за допомогою **синтаксичного уподібнення**, можна передати усю експресивність такого художнього засобу як епітет, що допоможе найбільш точно донести до читача думку, яку прагнув передати автор оригінального тексту [50].

Розглянемо використання на наступних прикладах:

- *brown agate eyes* – карі агатові очі;
- *caged bird* – упіймана пташина;
- *charity appeal* – благодійне звернення;
- *charming boy* – чарівний хлопчик;
- *coarse faces* – неотесані обличчя;
- *enormous dimond* – величезний діамант[71].

Прослідкуймо використання способу **синтаксичного уподібнення** на прикладі наступних речень:

It is an absurd attitude to take towards life – Я ніколи нічого не схвалюю і не осуджую – це було абсурдне ставлення до життя[72].

He is some brainless beautiful creature who should be always here in winter when we have no flowers to look at, and always here in summer when we want something to chill our intelligence– Він – прекрасне бездумне створіння, яке мусить бути з нами завжди: і взимку, коли ми не маємо квіток, щоб милуватись ними, і влітку, коли ми потребуємо чогось, що остудило б мозок [70].

There was an exquisite poison in the air – Немов якусь витончену отруту було розлито в повітрі [73].

Із сказаного вище цілком зрозуміло, що стилістична функція епітетів полягає в суб'єктивній оцінці речей і уявлень. У більшості випадків це суб'єктивне ставлення письменника до того, що він описує.

Перевернутий або інвертований епітет – це слово, яке синтаксично функціонує як головне слово, але семантично служить модифікатором залежного іменника: *adarlingofagirl, abearofaman*. Цей епітет дуже виразний і

повинен бути переданий українською мовою за допомогою відповідних стилістичних засобів: *чарівна дівчинка; не людина, а ведмідь*. Щоб перекласти інвертовані/перевернуті епітети українською мовою, слід перетворити фразу з епітетом, щоб отримати звичайне поєднання, а потім застосувати більш відповідний для контексту прийом у перекладі:

1) **Заміна тропа:** перевернутий епітет зазвичай передається у перекладі порівнянням, наприклад: *the hook of a nose – ніс, як гачок*, чи матефорою: *the crow of a woman – ворона (про жінку)* [74, с. 121].

2) **Переклад структурно простим епітетом**, наприклад: *the giant of a man – велетенський чоловік; the scarecrow of a house – облізла будівля*. Переклад може включати додатковий елемент, наприклад: *the devil of a woman – неймовірно хитра (розумна, надзвичайна) жінка*;

3) **Переклад іншим виразним засобом**, наприклад: *What scarlet horror of a boat – Яке жахіття цей червоний човен!*

4) **Вилучення епітету або нейтралізація**, наприклад: *The ghost of a smile appeared on his face – На його обличчі промайнула посмішка*. Вилучення епітету компенсується експресивним дієсловом *промайнула* [74, с. 122].

Градація епітетів, тобто послідовність синонімічних епітетів, будується на різній основі в англійській та українській мовах. В англійській мові градація базується на ритмічній послідовності; в українській мові цей засіб орієнтований на логіку: слово, що найбільш важливіше з точки зору логіки, розташоване в кінці послідовності. Це неминуче спричиняє зміну порядку слів у перекладі: *Privacy is viewed as a requirement which all humans would find equally necessary, desirable, and satisfying* – *Приватність – це вимога, яку абсолютно всі люди вважають позитивною, необхідною і бажаною*.

Порівняння називається словесний вислів, в якому уявлення про зображуваний предмет конкретизується шляхом зіставлення його з іншим предметом, таким, що містить в собі необхідні для конкретизації уявлення ознаки в більш концентрованому прояві [64]. Порівняння набагато менше досліджується, ніж метафора, хоча воно трапляється так само часто в дискурсі.

Порівняння передбачає оцінку двох об'єктів, які належать до одного класу об'єктів. Його мета – показати особливості, що зближують ці об'єкти: *if he is like his mother he must be a good-looking boy*– якщо він схожий на свою матір, він повинен бути гарним хлопчиком [62].

Дослідження порівняння проводяться в рамках риторики, літературознавства, мовознавства та психолінгвістики, часто обговорюючи подібність порівнянь з метафорою. Порівняння легко впізнати за наявністю одного з різноманітних маркерів порівняння. Доступними маркерами порівняння англійською мовою є такі:

а) дієслова: *seem, look like, act like, sound like, resemble, remind*;

б) прикметники: *similar to, the same as*;

в) іменники: *a sort of, some kind of*;

г) прийменники (у порівняльних словосполученнях): *like, as*;

д) сполучники (у порівняльних реченнях): *as if/though, as when*.

Такі маркери не є взаємозамінними: вони накладають різні синтаксичні вимоги до компонентів, що порівнюються, і часто мають різне значення [73].

Стилістична функція порівняння може бути різною:

1) Образна характеристика явища: *wild hope*– дика надія.

2) Викликати жартівливий ефект своєю несподіваністю: *A nice old man, hairless as a boiled onion*– Симпатичний старий; він без волосся, як варена цибуля [69].

Переклад порівнянь залежить від ряду чинників, що визначають рішення перекладача у кожному конкретному випадку. При передачі порівняння враховується його тип (стійке, авторське або перетворене автором мовне порівняння) і стилістичні характеристики (образність, оцінка і експресія) [59].

Калькування як перекладацький прийом використовується тоді, коли образ порівняння зрозумілий носіям культури перекладу. Це стосується порівнянь, що містять в своєму складі терміни спорідненості, природні явища, а також міфологічні образи, знайомі обом культурам. *The Butterfly's Wife looked at Balkis,*

andsawthemoostbeautifulQueen'seyesshininglikedeepoolswithstarlightonthem–

Метелиха поглянула на Балкіс і побачила, що очі в красуні султанші сяють, немов глибокі чисті озера, в яких відбиваються зорі[57].

Використання **калькування** як прийому виправдано тоді, коли інформація, що передається порівнянням еквівалентна на семантичному, емоційному, стилістичному рівнях. Проте, як впливає з аналізу прикладів, перекладачі часто зловживають калькуванням, використовуючи його навіть тоді, коли воно недоречне в українському тексті: володіє іншим асоціативним потенціалом, пов'язано з приписуванням образу порівняння інших властивостей і якостей: *He could see the charcoal-burners huddled in a knot, old Buldeo's gun-barrel waving like a banana-leaf, to every point of the compass at once–* Хлопчик бачив, як усі вуглярі збилися до купи, як рушниця старого Бульдео затремтіла **мов банановий лист**, і завертілася то в один, то в другий бік. В цьому випадку було б доречніше використати не калькування, а **метод аналогу** і ввести в текст перекладу порівняння з українським культурним компонентом, наприклад: *затремтіла мов кленовий лист* [75].

Переклад порівняння часто є складним, оскільки те, що є прийнятним в одній мові, може не бути правильно інтерпретоване іншою мовою. Перекладачі стикаються з передачею порівняння при перекладі ідіом. Наприклад: *as plain as the noise on your face (plain as the nose on your face)* перекладається як *очевидно*.

Отже, образність і виразність художнього твору забезпечують вищерозглянуті стилістичні фігури. Дані засоби являють собою звороти мови і синтаксичні конструкції, використовувані для посилення виразності висловлювання. О. Потєбня зазначив, що троп– це прийом виразності, що реалізується на рівні слова чи словосполучення. Це слово, вживане в переносному значенні для характеристики будь-якого явища за допомогою вторинних смислових значень, актуалізації його «внутрішньої форми». Тропис унікальним матеріалом для створення образних засобів із заданим

стилістичним ефектом. Для кожного тропа існують його основні принципи правильної передачі у теорії й практиці перекладу.

1.2.2. Особливості перекладу індивідуально-авторських засобів на фонетичному рівні. Фоностилістика – це розділ стилістики, який визначає звукову та графічну організацію текстів усіх стилів, естетичну роль звуків, евфонічність мовлення, можливість посилення звукової виразності тексту. Також стилістична фонетика вивчає звукову композицію або наголос чи інтонацію, які надають висловлюванню додаткових відтінків значення. Фоностилістика вивчає частоту вживання фонем у різних стилях, їх сполучуваність і співвідношення [20].

Відомо, що стилістичний засіб – це спосіб організації висловлювання або цілого тексту, який сприяє створенню ефекту виразності. Виразністю мови називають таку її властивість, яка підтримує увагу адресата, викликає у нього емоційне співпереживання. Фонетичні засоби широко використовуються в текстах для яскравого відображення живої мови, особливостей вимови мовця, його інтонації та ін. Серед фонетичних прийомів виділяють такі: алітерація, асонанс, консонанс, ономапопея, рима, зворотна рима, парарифма, ритм [20].

Також автор може виділити окремі елементи свого тексту великими літерами, курсивом, підкресленням або іншим шрифтом (або для залучення уваги читача до цього елемента, або для структурного поділу тексту). В окремих випадках сучасні письменники вдаються до включення у свої твори текстів газетних статей, рекламних роликів, малюнків та ілюстрацій (авторських) [21].

На фонетичному рівні говорять про різні стилістичні прийоми, що підвищують експресивність мови і її емоційний та естетичний вплив. Ці прийоми пов'язані із звуковою матерією мови через вибір слів і їх розташування та повтори [63].

Нами були розглянуті особливості перекладу індивідуально-авторських засобів на фонетичному рівні таких як: алітерація, асонанс, ономапопея

(звуконаслідування). Фонетичні виразні засоби та прийоми використовуються для кількох цілей:

- виробляти певний акустичний ефект;
- зробити акцент на висловлюванні;
- викликати емоції у читача чи слухача [63].

Найбільш часто з перерахованих прийомів у творах англійської художньої прози зустрічається прийом алітерації.

Алітерація – фонетичний стилістичний засіб, це повторення подібних певних приголосних звуків здебільшого в тісній послідовності на початку наступних слів, з метою створення звукового (слухового) образу або акустичного фону, гармонійно-мелодійного ладу звучання чи певної емоційно-стилістичної тональності [65]. Наприклад:

- *The possessive instinct never stands still [s].*

- *Secret and self-contained and solitary as an oyster (Ch. Dickens) [s].*

- *Through florescence and feud, frosts and fires it follows the laws of progression [f].*

- *Де руки і охота, там спорить робота [p], [m].*

- *Пороби до поту, то й поїси в охоту [n].*

- *Коваль клепле, доки тепле [к], [л].*

Алітерація спрямована на надання мелодійного ефекту висловлюванню; алітерація загалом розглядається як музичний супровід авторської ідеї, вона створює якусь невиразну емоційну атмосферу, яку кожен читач інтерпретує для себе. Таким чином, повторення звуку [d] у рядках, цитованих з поеми Едгара По «Ворон», одночасно викликає почуття тривоги, страху, жаху, муки або всіх цих почуттів:

Deep into that darkness peering, long I stood there wondering, fearing,

Doubting, dreaming dreams no mortal ever dared to dream before (E. Poe).

В українській поезії те саме почуття передають звуки [z], [p] та [m]:

Була гроза, і грім гримів,

Він так любив гриміти,

Що аж **тр**емт^ів, що аж гор^ів.

На **т**рави і на квіт^и [65].

У давньоанглійській мові алітерації використовувались для закріплення сенсу в рядку, залишаючи зв'язок між рядками досить вільним. Алітерація англійською мовою глибоко вкорінена в традиціях англійського фольклору. Закони фонетичного розташування в англосаксонській поезії значно відрізнялися від законів сучасної англійської поезії. У давньоанглійській поезії алітерація була одним з основних принципів вірша і вважалася, поряд з ритмом, головною його характеристикою, це гарно ілюстровано у «Беовульфi»:

Fyrstforð zewát: flotawæsunyðim,

bat under beorze. Beornas zearwe

on stefh stizon: strēamas wundon,

sund wið sande; seczas bæron

on bearm nacan beorhte frætwe...

У давньоруському вірші також використовувалася алітерація:

Сурми сурмять в Новгороді,

Стяги мають у Путивлі-граді,

(«Слово о полку Ігоревім», переклад Максима Рильського)[66].

Розгляньмо використання прийому алітерації на такі приголосні як: [d], [w], [p], [l], [s]. Це можна пояснити тим, що алітерація пов'язана з використанням приголосних звуків, яких існує більше у мовній системі, ніж голосних. В свою чергу це дає поетові більше можливостей вдало поєднувати та комбінувати саме приголосні звуки. Наприклад:

1) *Was the whispered word, ...weak and weary, ...surcease of sorrow-sorrow, ...leave my loneliness, ...lord or lady* (from «Raven»).

2) *Sayest it in so sweet, ...pride and passion* (from «An Acrostic»).

3) *Lose your labour, ...scintillating soul, ...poets by poets, ...lying like,*
(from «Valentine»)[16].

Існує дві типи повторення звуку: звукова анафора та звукова епіфора. Звукова анафора заснована на повторенні початкових звуків слів, тоді як звукова

епіфора–повторення кінцевих елементів. І.В. Арнольд виділяє особливий тип повторення – валлійський тип алітерації, коли в одному рядку є дві симетричні алітерації:

And green and golden I was huntsman and herdsman ...;

Above the liling house and happy as the grass was green ... (D. Thomas)[17, с. 8].

Відомий український теоретик та практик перекладу І. В. Корунець зауважує, що «завжди чи не найважче передати (якщо взагалі в якійсь мові перекладу можна сповна передати) звуково-музикальний характер оригіналу, тобто його евфонію. Оскільки звукові/ фонематичні системи різних мов ніколи повністю не співпадають, бо навіть ті самі звуки артикують у різних мовах по-різному, то й евфонію / музичне звучання вони отримують в оригіналі і перекладі різними» [28].

Інодібагато фоностилістичних прийомів, зокрема передачу алітерації з тексту англійської на українську мову, перекладачі можуть залишити без уваги. Це пояснюється тим, що перекладач концентрується перш за все на відтворенні змісту першоджерела. Проте це, все ж таки, можливо, якщо вдається до деяких прийомів, зокрема до:

1) **Стилістичного нівелювання:** *home by Horror haunted* – *де панують смерть та зло.*

2) **Стилістичної індивідуалізації:** *Doubting, dreamingdreamsnomortaleverdaredtodreambefore*–*Така туга дошкульна, / Що ні одна душа в світі, / Не здолає зрозуміти, – / Тії туги світ не зна.*

3) **Стилістичного посилення:** *gentlyrapping* – *тихий стук.*

4) **Стилістичної відповідності:** *Andthesilken, sad, uncertainrustlingofeachpurplecurtain*– *І непевність висне німо, в шовку штор живе незримо*[30, с. 52].

Асонанс–фонетичностилістичний засіб; це навмисне багаторазове повторення одних і тих самих (або акустично подібних) голосних у тісній послідовності, спрямованих на створення конкретного звукового та змістовного

ефекту: *And the Raven never flitting, still is sitting, still is sitting* – *І маячить перед зором чорний Ворон, чорний Ворон* [29].

В асонансі надається перевага таким голосним як: [a], [i], [o].

1) *Many and many, ... love and be loved, ... in this kingdom, ... loved with a love, ... my darling, my life and my bride* (from «Anabel Lee»).

2) *Green leaves, ... while in the wild wood I did lie, ... spirit flings, ... time with lyre and rhyme* (from «Romance») [50, с. 249].

При перекладі з англійської на українську мову П. Грабовський та Г. Кочура для відтворення асонансу вдавалися до:

1) **Стилістичної**

відповідності:

And the only word there spoken was the whispered word – *Тільки слово, мов зітхання, промайнуло ледве чуть.*

2) **Стилістичного**

послаблення:

From my books surcease of sorrow –

sorrow for the lost Lenore – *Хоча б звістка об Ленорі, / Що втекла з життя земного.*

3) **Стилістичного посилення:** *late visitor* – *пізній гість.*

4) **Стилістичного**

нівелювання: *And the silken,*

sad,

uncertain rustling of each purple curtain – *І непевність висне німо, в шовку штор живе незримо.*

5) **Стилістичної індивідуалізації:**

it was in the bleak December – *те в похмурім грудні сталось* [50, с. 52].

А. Онишко був єдиним перекладачем, який сповна врахував домінуючі алітераційні та асонансні особливості твору. Він лише зрідка вдавався до стилістичного послаблення. Перекладач намагався завжди певним чином компенсувати авторський прийом. Так, наприклад, А. Онишко в асонансі *he will leave me* замість чотирьох разів лише два повторює звук [i] – *Він піде* – проте, замість курсиву використовує капіталізацію, аби зберегти акцент, який був у Е.А. По. Приклад майстерного насичення рядків асонансами: *Prophet! – said I, – thing of evil! – prophet still, if bird or devil!* – *О пророче! Зла появо! – Ти ж пророк, хоч би й диявол!* [50, с. 53].

Ономатопея – це звуконаслідування. На думку І.Р.Гальперіна, ономатопея – це поєднання мовних звуків, яке спрямоване на імітацію звуків, що виробляються в природі (вітер, море, грім), речами (машинами чи інструментами), людьми (спів, сміх, зітхання, стукіт ніг) та тваринами. Тому співвідношення між ономатопеєю та явищем, яке воно має представляти, є одним із метонімії[79]. Наприклад:

How they tinkle, tinkle, tinkle

In the icy of night! –

Тільки дінь, дінь, дінь

У ясну морозну ніч!

Існує дві різновиди ономатопеї: пряма та непряма. Пряма ономатопея міститься у словах, що імітують природні звуки: *ding-dong, buzz, bang, cuckoo, mew, ring-rong, квакати, кукурікати*. Ці слова мають різний ступінь наслідування. Деякі з них відразу відтворюють у пам'яті те, що видає цей звук. Інші ж вимагають певної кількості фантазії, щоб їх розпізнати. Ономатопоетичні слова можна вживати у перенесеному значенні, наприклад, *ding-dong*, який представляє звук дзвонів, що дзвонять безперервно, може означати 1) шумний, 2) напружено-суперечливий [65].

Непряма ономатопея – це поєднання звуків, метою яких є зробити звук висловлювання відлунням його сенсу. *And the silken, sad, uncertain rustling of each purple curtain – I* непевність висне німо, в шовку штор живе незримо, у цьому прикладі повторення звуку [s] насправді видає звук шелесту завіси. Непряма ономатопея вимагає певного згадування в тексті (висловлювання) предмета, який видає звуки, шелест (штор) тощо[77].

Непряму ономатопею іноді дуже ефективно використовують, повторюючи слова, які самі по собі не є ономатопоетичними, як у вірші По «The Bells»:

Silver bells... how they tinkle, tinkle, tinkle

To the tintinnabulation that so musically wells

From the bells, bells, bells, bells,

*Bells, bells, bells –
 From the jingling and the tinkling of the bells –
 Срібний дзвін!...Тільки дінь, дінь, дінь,
 Розсипає мелодійний, музикальний передзвін,
 За санками сніжний дзвін,
 Дзвін, дзвін, дзвін, дзвін,
 Лине чисто і сріблисто навздогін[21].*

Слова *tinnabulation*, *tinkle*, *jingling*—очевидно оноματοпоетичні; слово *bells* починає проявляти такі властивості через повторення.

Питання оноματοпеї та способу її перекладу було обговорено і розглянуто після культурного повороту в перекладознавстві. Ньюмарк (1988) вважає, що звукові ефекти складаються з оноματοпеї, алітерації, асонансу, рими; метр, інтонація та стрес мають естетичну функцію. Як він зазначає, перекладач повинен знати про різні звукові ефекти—всі звуки мають значення – в мові з якої здійснюється перекладтексту, але він, як правило, не надтобагато працює над цим, оскільки для цього потрібні металінгвістичні доповнення, що є процедурою перекладу. Щодо перекладу оноματοпеї Германс стверджує, що«ці культурні умовності» та фонологічна система відіграють велику роль у досягненні прийняттого перекладу. Таким чином, будучи високоспецифічними формами мови та культури, оноματοпеї створюють перешкоду в процесі перекладу романів.

Хоча вилучення оноματοпеї або заміна її іншим типом слів є загальноприйнятою практикою, це не єдині можливі методи передачі цих одиниць тексту.Є й інші варіанти, що дозволяють підтримувати їх виразну здатність у цільовому тексті, не порушуючи літературну систему та культуру, і які залежать від ролі перекладача у перекладі [57].

У результаті С. Влахов і С. Флорін окреслили коло факторів, на які перекладачеві необхідно спиратися при підборі одиниць для передачі звуконаслідувальної лексики.На їхню думку, для досягнення адекватності перекладу необхідні такі умови:

1) Знання особливостей взаємодії звуконаслідувань і вигуківих дієслів з контекстом.

2) Знання основних випадків вживання різних структурних і семантичних типів звуконаслідувань і вигуківих дієслів.

3) Знання особливостей їх перекладу, достатнє знайомство з українською звуконаслідувальною лексикою вигуківих дієсловами, що дозволяє знайти еквівалентний український варіант відповідному англійському звуконаслідуванню або вигуківому дієслову.

4) Вміння правильно вибрати і використати найбільш влучний спосіб утворення нової відповідності для перекладу звуконаслідування або вигуківих дієслова, а також обрати відображаюче специфічне явище, якого немає в нашій дійсності[50].

Проводячи загальний огляд способів передачі звуконаслідування при перекладі художньої літератури, В. Фатюхін зазначає, що стратегія, в основному, будується на підборі функціонального аналога, або на застосуванні деяких перекладацьких трансформацій, зокрема заміни, конкретизації, генералізації, антонімічного перекладу, компенсації, а також перестановки, додавання і вилучення[63].

Він також звертається до думки перекладознавців, які, так чи інакше, торкалися проблеми передачі звуконаслідувань. В. Фатюхін викладає позицію А. Германовича, який критикує переклади, в яких звуконаслідування залишаються без змін. На думку А. Германовича, такий переклад позбавляється колориту, отже, звуконаслідування в художній літературі не слід переносити в переклад за допомогою транслітерації - вони підлягають повноцінній передачі. В. Фатюхін також згадує погляди і висновки С. Влахова і С. Флоріна, викладені вище[80].

Провівши детальний аналіз звуконаслідувань і їх місця в системі мови з точки зору фонетики, морфології та синтаксису, особливостей їх функціонування в тексті, а також розглянувши приклади перекладів художніх творів англійських письменників, В.В. Фатюхін, зробив наступний висновок:

«При перекладі з англійської мови та навпаки більшість звуконаслідувань перекладається функціональним аналогом. Авторські звуконаслідування транскрибуються».

Крім того, він сформулював алгоритм передачі цих одиниць при перекладі:

«У результаті нашого дослідження ми можемо окреслити такі **основні етапи перекладу звуконаслідування**:

1. аналізуючи смислову структуру звуконаслідування і спираючись на контекст, з'ясуємо значення звуконаслідування;

2. уточнюємо обсяг і зміст аналізованого звуконаслідування в цільовій мові в даному контексті;

3. підбираємо еквівалентне звуконаслідування в цільовій мові;

4. уточнюємо обсяг і зміст знайденого звуконаслідування у вихідній мові, і зіставляємо його з обсягом і змістом звуконаслідування у цільовій мові;

5. у разі необхідності замінюємо звуконаслідування на інше або транскрибуємо;

6. після закінчення перекладу тексту перевіряємо, чи немає в перекладі смислових протиріч, що може свідчити про помилковий переклад звуконаслідування [80].

Отже, актуалізовані алітерації, асонанси, звуконаслідуючі елементи мають різну силу виразності, різний характер художнього значення, емоційно-стильових ефектів, що залежить від вмілого, майстерного поєднання звуків у слові та словосполученнях. Вони не з'являються у художньому тексті випадково, майже завжди за їх використанням є авторський намір викликати ту чи іншу реакцію читача. Саме тому передача цих одиниць при перекладі вкрай важлива для збереження авторського задуму, художньої виразності та образів. Науковці (Л. Виготський, М. Жинкін, Г. Кучинський, Л. Прокоф'єв, Д. Седих, Т. Ушакова, Н. Хомський) стверджують, що обсяг звукових сигналів, які надходять до центральної нервової системи й зумовлюють певні емоції, завжди

більший, ніж сукупність засобів раціонального словесного відображення цих сигналів.

Висновки до Розділу 1

Нами виділено, що образні засоби–це експресивні взаємопов'язані між собою компоненти, які підсилюють мовний вплив написаного на свідомість і підсвідомість читача та утворюють «оригінальні, незвичні контексти та неповторні художні образи». Головними ознаками яких є яскравість, емоційність, оригінальність.

Нами досліджено, що образність визначається як властивість літературного мовлення подавати інформацію в яскравій, оригінальній, предметно-чуттєвій формі; застосування особливих словосполучень, які підсилюють семантичні поля додатковими експресивними й емоційними нюансами.

Образність мови–це здатність мовних одиниць викликати наочно-чуттєві уявлення про щось, а образність мовлення– процес володіння засобами мовної образності, які в мовленні одержують своєрідне навантаження: відбір, розміщення, комбінування, повторення, трансформування. Головними ознаками образності є: метафоричність, різноманітність використовуваних засобів, оригінальність, цілеспрямованість, точність, яскравість. Образність головним чином досягається за допомогою тропів і стилістичних фігур.

Використання емоційно забарвлених, експресивних мовних засобів– це фактор, який об'єднує всіх письменників незалежно від манери, тематики і жанру творів. Художньо-виразні засоби різноманітні і численні. Ми розглянули особливості перекладу таких тропів, як епітети, порівняння, метафора. Тропи виконують зображувальну, експресивно-оцінну та естетичну функції.

Нами встановлено, що метафора –це ключовий засіб для сприйняття та передачі нових ідей. Це спосіб, яким творчий розум сприймає речі. Основна функція метафори – створення образів. Також варто зазначити, що за допомогою епітетів та порівнянь створюються не менш яскраві образи в

емоційній прозі. Образність і виразність художнього твору поряд з тропами забезпечують і різні стилістичні фігури. Дані засоби являють собою фоностилістичні прийоми, використовувані для посилення виразності висловлювання.

Нами визначено, що в англійській, і в українській мовах фоностилістичні засоби відіграють важливу роль. Доречне застосування алітерації, асонансу, ономаітопей посилює увагу читача до звукового складу мови, поглиблює ідейно-змістове навантаження твору, сприяє створенню багатопланового художнього образу. Ці засоби мають різну силу виразності, різний характер художнього значення та емоційно-стильових ефектів, що залежить від вмілого, майстерного поєднання звуків у слові та словосполученнях.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТИЛІСТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПЕРЕКЛАДУ ОБРАЗНИХ ЗАСОБІВ В АВТОРСЬКОМУ ДИСКУРСІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ГАРПЕР ЛІ «УБИТИ ПЕРЕСМІШНИКА»

Образні засоби –експресивні увиразники художнього змалювання, що служать для імітації і відтворення опису явищ навколишньої дійсності, додання «об'ємності» персонажам і емоційності діалогам. Вони справляють глибокий емоційно-естетичний вплив на читача. Матеріалом нашого дослідження обрано роман «Убити пересмішника» відомої американської письменниці Гарпер Лі. Порівняльний аналіз практичної частини роботи базується на перекладах Т.Є. Некряч та М.Ф. Харенка. Використовуючи різні стилістичні засоби, автор робить твір цікавішим та більш забарвленим. У наведеному розділі нами проведено аналіз вживання та перекладу стилістичних засобів у романі.

2.1. Тропи як засіб виразності у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника»

Для вираження образності, нами було проаналізовано такі стилістичні засоби виразності, як тропи, а саме: метафору, порівняння та епітети.

1. **Метафора** – стилістичний прийом, що полягає у зіставленні одних предметів з іншими за спільністю ознак. Метафора використовується для оживлення тексту, надання йому більшої барвистості, драматичності та дотепності – тобто метафора виконує емоційну функцію [39]. При перекладі метафори і сенс, і образ повинні бути максимально збережені, хоча бувають й виключення. Розгляньмо приклади перекладу метафор у проаналізованому романі **способом відтворення того ж самого образу в мові перекладу.**

Приклад 1

Your name is longer than you are[86, с. 4].

Твоє ім'я довше тебе самого[83, с. 4].

У наведеному прикладі перекладач при перекладі оригінальної метафори використав спосіб відтворення того самого образу в мові перекладу. Вираз *your name is longer* перекладено *твоє ім'я довше*. У перекладі збережені образність, розмовний стиль, власне значення висловлювання. Іронія і жартівливість використання в розмовній мові слова *довгий / long* в значенні *високий / tall* зверненні до людини зрозуміла читачам як англomовним, так і українськомовним, також зв'язок з ім'ям легко здогадується з контексту, завдяки чому дотримується одне з найважливіших вимог до перекладу тексту – викликати ті ж почуття і емоції, що передаються в оригіналі тексту.

Приклад 2

Climb into his skin and walk around in it [86, с. 17].

Влізти в його шкуру і походити в ній [83, с. 17].

У цьому прикладі перекладач використав спосіб калькування оригінальної метафори. У перекладі збережені розмовний стиль, значення висловлювання та образність. Образний вираз *влізти в чиясь шкуру* в значенні «випробувати на собі негаразди іншої людини» існує та активно використовується в обох мовах. Відтворивши цей вираз у своєму перекладі слово у слово, перекладач таким чином зберіг образ батька Аттікуса, який повчав свою доньку про те, що для того, аби по-справжньому зрозуміти людину потрібно «прийняти її точку зору».

Приклад 3

Sheer horror flooded her face [86, с. 15].

Її всю перекосило від жаху [83, с. 15].

У прикладі перекладач передав метафору *sheer horror flooded her face*, як *її всю перекосило від жаху*, використавши спосіб відтворення того ж самого образу в мові перекладу. У випадку з конотацією «жаху», можна з упевненістю сказати, що українськомовному читачеві більш зрозуміло віднесення подібних виразів почуттів і емоцій до категорій стану в безособових реченнях.

Приклад 4

I wanted you to see what real courage is, instead of getting the idea that courage is a man with a gun in his hand. It's when you know you're licked before you begin but you begin anyway and you see it through no matter what. You rarely win, but sometimes you do[86, с. 86].

Я хотів, щоб ти уважніше придивився до неї, хотів, щоб ти побачив справжню мужність, щоб переконався, що не обов'язково мати в руках рушницю. Справжня мужність –це коли ти знаєш наперед, що не переможеш, а все одно борешся, борешся до кінця.Рідко перемагаєш, а все-таки з часом перемагаєш[83, с. 86].

У наведеному прикладі перекладач використовує описовий переклад, таким чином метафору, що поміщена в оригіналі тексту *courage is a man with a gun in his hand*, він відтворює українською мовою, як *справжню мужність, щоб переконався, що не обов'язково мати в руках рушницю*. Перекладач за допомогою цього прийому пом'якшив зміст речення та зберіг його сенс. А саме ідею про те, що показником мудрості є не наявність зброї в руках, а велика сила волі, сила духу та вміння боротися до кінця.

Розгляньмо приклади перекладу метафор у проаналізованому романі **способом заміни образу у мові оригіналу на образ цільової мови.**

Приклад 5

A storm of laughter broke loose[86, с. 14].

Всі покотилися зі сміху[83, с. 14].

У прикладі застосовується метод знаходження перекладацького еквівалента, при якому, зважаючи на неможливість адекватно передати ідею тим же чином, що і в оригіналі, створюється інший, більшою чи меншою мірою еквівалентний ситуативний контекст і підбирається відповідна метафора або стійке вираження в мові. Так, образи сміху і шторму не пов'язані в розумінні українськомовного читача, більш звичним представляється образна конотація поведінки суб'єкта –від сміху можна покотитися, падати, вмирати, лопнути і так далі.

Приклад 6

In rainy weather the streets turned to red slope [86, с. 2].

Вулиці розкисали, під ногами хлюпала руда глина[83, с. 2].

Перекладач у наведеному прикладі метафору *the streets turned to red slope* поширив та доповнив експресивними дієсловами, для розвитку уяви читача. Якщо залишити цей вираз без змін для українськомовного читача може бути не зрозуміло, чому вулиці перетворилися на червоний схил (дослівний переклад). Проте у цьому перекладі передача метафор *вулиці розкисали та хлюпала руда глина* дає змогу читачеві зрозуміти внаслідок чого відбуваються такі зміни на вулиці, а саме за появою негоди. Що цікаво, в картині світу українськомовної людини бруд, викликаний поганою погодою, співвідноситься з українськомовною культурою швидше з чорним або коричневим кольором.

Приклад 7

When they show the faintest symptoms of wanting [86, с. 17].

Будь у них хоч на гріш бажання[83, с. 17].

В українській мові відсутня образність вираження *проявляти хоч якісь симптоми* (*show the faintest symptoms* в оригінальному тексті), в українській культурі *симптоми* швидше асоціюються з прямим значенням—захворюванням фізичним або психічним, внаслідок чого з метою донесення ідеї використано знайомий всім носіям мови образний вислів *мати хоч на гріш*. У наведеному прикладі також застосовується метод знаходження перекладацького еквівалента.

Приклад 8

Jem's head at times was transparent[86, с. 25].

Іноді я бачила Джима наскрізь[83, с. 25].

У перекладі виправдана заміна *transparent head* в англійській на *бачити наскрізь* в українській мові і викликана цим вимушена заміна граматичної структури і суб'єкта в реченні, так як людина з *прозорою головою* не представляється українськомовному читачеві людиною, хід думок якої очевидний. Конотації такого виразу будуть варіюватися від *легковажної, безтурботної людини* до *людини з відсутністю думок*. У наведеному ж

прикладі перекладачем підкреслено, що головна героїня надто добре розуміє Джима. Перекладач застосовує метод знаходження перекладацького еквівалента.

Приклад 9

Ground, sky and houses melted into a mad palette[86, с. 24].

Земля, небо, будинки в шаленому вирі злилися перед очима[83, с. 24].

Приклад вище ілюструє метод лексичної заміни. Зважаючи на неможливість передачі метафори *melted into a mad palette* буквальним значенням *розтанули в шаленій палітрі*, адже вона є незрозумілою чужою для українського читача, перекладач вводить контекстуальний синонім – *в вирі*. Слово *розтанули* змінює на *злилися* та поряд з цим використовує лексичне додавання – *перед очима*, яке разом органічно вписалося в граматичну структуру і створений образ.

Розгляньмо приклад перекладу метафор у проаналізованому романі за допомогою порівняння або епітету.

Приклад 10

He was in a haze [86, с. 7].

Він ходив, як в тумані [83, с. 7].

У наведеному прикладі, судячи зі зміни граматичної структури, метафора *was in a haze* перекладачем перетворена порівнянням *ходив, як в тумані*, з заміною дієслова *бути* на *ходити*, так як в українській мові відсутній вираз «*бути в тумані*» в образному значенні забуття.

На жаль, перекладач даного тексту досить часто змушений вдаватися до так званої деметафоризації. Деметафоризація являє собою відмову від передачі образного значення метафоричного вираження і подальший переклад тільки його буквального значення. Цей прийом використовується в разі неможливості підібрати адекватний еквівалент в перекладній мові або відмовитися від перекладу даного слова або фрази (тобто застосувати так званий метод вилучення) [33].

Приклад 11

I towered over him[86, с. 4].

Він був набагато нижчим на зріст[83, с. 4].

У наведеному прикладі застосована деметафоризація. Можливо, перекладачеві таким чином хотілося уникнути семантичної або лексичної перевантаженості тексту перекладу. Адже, як видно зі змісту самої розмови Джин не має меті виразом *I towered over him*якось принизити Діла. Якби даний вираз була передано дослівним перекладом *я височіла над ним*, в українській мові це звучала б дуже зверхньо, та також був би неправильно переданий зміст.

Розгляньмо приклади перекладу метафор у проаналізованому романі способом **деметафоризації або логізації метафори.**

Приклад 12

My memory came alive [86, с. 6].

Пам'ятаю, ...[83, с. 6].

У наведеному прикладі застосована деметафоризація. На жаль, красу і яскравість мовного вираження майже повністю втрачено, як і його метафоричність. Проте, завдяки цьому способу перекладу, перекладач використав відповідник притаманий українському читачеві. Адже при перекладі виразу *my memory came alive* дослівно, а саме *пам'ять моя ожила*, в українського читача може скластись враження, що спершу герой втратив пам'ять та згодом він щось пригадав; таким чином спотвориться зміст тексту.

Приклад 13

Raised on fish food[86, с. 12].

Зроду не їв досита[83, с. 12].

У прикладі застосована деметафоризація. У випадку з виразом *вирощений на кормі для риб* це виправдано ще й тим фактом, що українському читачеві образ людини, *вирощеного на кормі для риб*, не випаде цілком таким же, як англomовному читачеві – в англійській мові ця метафора закріплена в мові і свідомості більшості людей. При цьому, яскравість

мовного вираження також майже повністю втрачено, як і його метафоричність. Саме тому до деметафоризації прийнято вдаватися лише в тих рідкісних випадках, коли інші способи передачі метафори на мову перекладу виявилися з якої-небудь причини неспроможними.

Приклад 14

I was bursting with a sudden thought[86, с. 21].

Несподівано подумала я[83, с. 21].

У наведеному прикладі вираз *bursting with a sudden thought* передано *несподівано подумала*. Перекладач при перекладі цього речення використав прийом деметафоризації. Таким чином метафору, що при перекладі прийомом калькування звучала б як *захопила раптова думка*, перекладач усунув. Проте використавши прислівник *несподівано* ефект «здивування» збережено.

Приклад 15

If he held his mouth right [86, с. 14].

Якби він не говорив зайвого[83, с. 14].

У прикладі перекладач метафору *held his mouth right* замінив на вираз *не говорив зайвого*, використавши прийом деметафоризації. Позитивне висловлювання замінено на негативне, як більш звичне для української мови в даному контексті, проте метафора втрачена.

2. Епітет—образне або поетичне визначення, що відіграє як декоративний елемент, здатний виразити ставлення автора до персонажа, ідеї та загальної розповіді. Перекладач повинен бути обережним при перекладі епітета, підбираючи слова з однаковими денотативними та конотативними значеннями, для того, щоб вірно передати задум автора, щодо характеристики героя, якоїсь речі чи іншого явища. Епітет робить сильний вплив на читача настільки, що він мимоволі починає бачити і оцінювати речі так, як того хоче письменник [37]. Розгляньмо приклади перекладу епітетів у проаналізованому романі способом заміни тропа.

Приклад 16

Little Chuck Little was another member of the population who didn't know where his next meal was coming from, but he was a born gentleman[86, с. 15].

Коротун, як і чимало інших його земляків, снідаючи, не знав, де йому пощастить пообідати, але він мав удачу справжнього джентльмена[83, с. 15].

Перекладач до імені *Little Chuck Little*—Чак Літл наводить цікаве доповнення, а саме додає героєві прізвисько *Коротун*. Також перекладач вдається до смислового розвитку як і чимало інших його земляків. У романі зображено проблему «Низького походження». Це значить, що у таких людей низький не тільки матеріальний рівень, але й соціальний статус. У них немає загальноприйнятих систем цінностей, відносин та форм поведінки. Автор характеризує їх на прикладі родини Юелів.

Розгляньмо приклади перекладу епітетів у проаналізованому романі способом **передачі структурно простим епітетом**.

Приклад 17

But in this case she was no child hiding stolen contraband: she struck out at her victim—of necessity she must put him away from her—he must be removed from her presence, from this world[86, с. 133].

Але перед нами не дитина, що ховає крадені ласощі: вона завдала своїй жертві жорстокого удару – їй треба позбутися того, хто знає про неї правду[83, с. 133].

У прикладі вираз *stolen contraband* перекладач передав, як *крадені ласощі*, використавши заміну образу. Саме такий переклад чітко підкреслює образ даної героїні, а саме Меєлу, що є зрілою, дорослою жінкою, яка свідомо завдала своїй жертві жорстокого удару. Епітету *жорстокого* немає в оригіналі, проте перекладач його додав, щоб показати усю мерзеність її вчинку. Вона дійсно не є тією дитиною, що ховає крадені ласощі, адже задля збереження «своєї чистоти» ладно піти на вчинок, який безпідставно зруйнує життя іншій, чесній та невинній.

Приклад 18

Miss Maudie hated her house: time spent indoors was time wasted. She was a widow, a chameleon lady who worked in her flower beds in an old straw hat and men's coveralls, but after her five o'clock bath, she would appear on the porch and reign over the street in magisterial beauty [86, с. 30].

Міс Моді ненавиділа свій дім, і проведений у ньому час вона вважала втраченим. Міс Моді була вдова, до того ж жінка-хамелеон: коли працювала в саду, то надівала старий бриль і чоловічий комбінезон, а коли, прийнявши о п'ятій вечора ванну, виходила на веранду, то вже була королева вулиці – красива, гарно вбрана, велична[83, с. 30].

У наведеному прикладі використано багато епітетів, для передачі емоційності та експресивності мовлення і для збереження образу, зокрема образу Міс Моді. Епітети *old straw hat and men's coveralls* перекладач передав, як *старий бриль і чоловічий комбінезон*, використавши прийом калькування. Також використавши метод перекладу структурно простим епітетом, епітет *magisterial beauty* він поширив кінець другого речення, доповнивши його епітетами *красива, гарно вбрана, велична*. Таким чином, поширив кінець другого речення, доповнивши його ще двома епітетами.

Розгляньмо приклади перекладу епітетів у проаналізованому романі способом **синтаксичного уподібнення**.

Приклад 19

She has committed no crime, she has merely broken a rigid and time-honored code of our society, a code so severe that whoever breaks it is hounded from our midst as unfit to live with [86, с. 132].

Вона не вчинила злочину, вона просто порушила суворий, освячений часом закон нашого суспільства, закон настільки невблаганний, що кожного, хто його порушить, суспільство викидає геть як недостойного[83, с. 132].

У наведеному прикладі, використавши перекладацький прийом калькування, перекладач задля збереження образу непорушного закону суспільства, такі епітети як *rigid and time-honored*, перекладає відповідно до їхніх

значень *суворий, освячений часом*. Проте вираз *merely broken* при перекладі замінує на дієслово *порушила*.

Приклад 20

She is the victim of cruel poverty and ignorance, but I cannot pity her: she is white [86, с. 132].

Вона жертва жорстоких злигоднів і темноти, але я не можу її жаліти: вона біла [83, с. 132].

У прикладі перекладач, використовуючи прийом калькування, вираз *cruel poverty* перекладає відповідно за змістом *жорстоких злигоднів*, не змінюючи значення. Цим підкреслюючи образ Маєли, яка дійсно є тією «жертвою» своїх «гнилих цінностей». Цікаво, що епітет *white*, перекладач вирішує не поширювати, до прикладу переклавши як: *біла людина, або ж людина білої раси*, таким чином повністю зберігаючи той сенс, що хотів донести нам автор. А саме, питання існування білих та чорних разом в одному суспільстві.

Приклад 21

And so a quiet, respectable, humble Negro who had the unmitigated temerity to feel sorry for a white woman had to put his word against two white people's [86, с. 137].

Отже, тихий, порядний, скромний негр, який мав необережність пожаліти білу жінку, змушений тепер заперечувати слова двох білих [83, с. 137].

У наведеному прикладі перекладач також використовує прийом калькування та епітети *quiet, respectable, humble*, перекладає *тихий, порядний, скромний* для того, щоб повноцінно зберегти образ, який створив сам автор, а саме Тома Робінсона – чесного та доброгонегра.

Приклад 22

People moved slowly then. They ambled across the square, shuffled in and out of the stores around it, took time about everything [86, с. 3].

Люди в ті часи жили неквапом. Ходили собі по площі, заглядали у крамниці, статечно, без поспіху [83, с. 3].

Люди в ті часи рухалися повільно. Вони дріботіли через площу, заглядали з однієї крамниці до іншої і нікуди не поспішали [84, с. 3].

Як бачимо у наведеному прикладі на початку автор зазначає, що *people moved slowly*. М. Харенко застосовує тактику смислового розвитку і перекладає цей фрагмент як *люди жили неквапом*, а Т. Некряч перекладає дослівно – *люди рухалися повільно*. Проте образ людей, що жили в ті часи, не зіпсований при використанні різних перекладацьких трансформацій.

Приклад 23

Atticus says cheating ' a colored man is ten times worse than cheating ' a white man, I muttered [86, с. 127].

Аттікус каже: обманути білого – погано, але обманути кольорового – в десять разів гірше, – промимрила я [83, с. 127].

У наведеному прикладі, зі слів Аттікуса видно образ благородного чоловіка, який готовий боротися за права чорношкірих людей. Перекладач вираз *colored man* передає лише одним прикметником *кольорового*, вилучаючи умовний підмет.

Приклад 24

Besides, there's a drinking streak in that family a mile wide. Finch women aren't interested in that sort of people [86, с. 129].

Крім того, Канінгеми дуже охочі до спиртнього. Жінки з роду Фінчів не цікавляться такими людьми [83, с. 127].

У цьому прикладі вираз *drinking streak* перекладач передав як *дуже охочі до спиртнього*, зберігши частини мови, що й в оригіналі: іменник та прикметник. Автором зробив акцент саме на походженні та статусі, зовнішній вигляд не має абсолютно ніякого значення. Перекладач зберіг цю думку. Проте вираз автора *that sort of people*, що демонструє належність певних людей до конкретної верстви населення, перекладач передав м'якше, а саме *такими людьми*.

Приклад 25(уривок)

I know what we are going to play, he announced. Something new, something different.

– *What? asked Dill.*

– *Boo Radley.*

Jem's head at times was transparent: he had thought that up to make me understand he wasn't afraid of Radleys in any shape or form, to contrast his own fearless heroism with my cowardice.

– *Boo Radley? How? asked Dill*[86, с. 135].

– *Знаю, в яку гру будемо грати! Зовсім нова.*

– *Яка? – поцікавився Діл.*

– *Зветься Страхолюд Редлі.*

Інколи Джема було видно наскрізь: він придумав це, аби переконати мене, що ніяких Редлі він не боїться, що він, мовляв, герой, а я – боягузка.

– *Грати в Страхолюда Редлі? Як це? – запитав Діл*[83, с. 135].

Аналізуючи український переклад, бачимо підкреслення особливостей мови самих персонажів та їхнього ставлення до сусіда. Наприклад: *Boo Radley* у перекладач передає як *Страхолюд Редлі*. У виразі *he wasn't afraid of Radleys in any shape or form*, що передано, як *ніяких Редлі він не боїться*, перекладач використав синтаксичне уподібнення. Для українського читача вираз «не боятися у будь-якій формі» є зовсім незрозумілим, проте у своєму мовленні українці, щоб продемонструвати хоробрість, досить часто використовують вирази на зразок: «ми нічого, нікого, ніяких з цих людей не боїмося». Дуже характерним, щодо образу дітей є те, що вони, щоб побороти свій страх перед Страхолюдом Редлі, навіть придумали гру про нього.

3. Порівнянням називається словесний вислів, в якому уявлення про зображуваний предмет конкретизується шляхом зіставлення його з іншим предметом, таким, що містить в собі необхідні для конкретизації уявлення ознаки в більш концентрованому прояві [54]. Як уже зазначалося перекладач

зможе легко впізнати порівняння за наявністю одного з його різноманітних маркерів. Доступними маркерами англійською мовою є такі:

- дієслова: *seem, look like, act like, sound like, resemble, remind*;
- прикметники: *similar to, the same as*;
- іменники: *a sort of, some kind of*;
- прийменники (у порівняльних словосполученнях): *like, as*;
- сполучники (у порівняльних реченнях): *as if/though, as when*.

Подивімося приклад перекладу порівняння у проаналізованому романі способом **заміни образу**.

Приклад 26

She looked and smelled like a peppermint drop [86, с. 38].

Вона скидалася на м'ятну цукерку, і пахло від неї цукеркою [83, с. 38].

У наведеному прикладі ми бачимо, що автор зобразив, як діти порівнюють міс Кароліну з краплею перцевої м'яти. Проте перекладач, використавши заміну образу, вираз *peppermint drop* переклав, як *м'ятну цукерку*. Усі заміни образів у романі, зроблені перекладачем на більш традиційні і зрозумілі для культури читача.

Також розгляньмо приклади перекладу порівнянь у проаналізованому романі способом **калькування**.

Приклад 27

They were people, but they lived like animals [86, с. 31].

Ці люди живуть, як тварини [83, с. 31].

У цьому прикладі перекладач використав прийом калькування, таким чином він повністю зберіг сенс з негативним відтінком, як в оригіналі тексту. Йдеться про сім'ю Юелс, до яких в Мейкомбе суспільство ставилося несхвально. На жаль, це не завадило людям повірити у винність Тома, якого звинуватила Майєла.

Приклад 28

Just as the birds know where to go when it rains, I knew when there was trouble in our street [86, с. 51].

Як птахи знають, коли їм треба ховатися від дощу, так і я знала, коли на нашу вулицю приходило нещастя[83, с. 51].

У наведеному прикладі автор, використовуючи це порівняння, проводить паралель між птахами, які інтуїтивно знають куди летіти, коли починається дощ. Такий наочний приклад допомагає дітям більш чітко зрозуміти характер Джині. Можна сказати, що Джині сама обережність. Її фраза означає те, що вона завжди уважна, і вона знає, де безпечно. Перекладач при передачі використав прийом калькування *as the birds—як птахи*.

Приклад 29

He was one of the few men of science who never terrified me, probably because he never behaved like a doctor[86, с. 58].

Він був одним із небагатьох учених людей, яких я зовсім не боялася, можливо тому, що він ніколи не поведився як лікар[83, с. 58].

У наведеному прикладі порівняння *like a doctor*, було перекладено як *лікар*. Дядько Джек—це єдина людина, яка не лякає Джині, і це тільки тому, що він не поводить себе як доктор. Дане порівняння досить показове, оскільки багато дітей і навіть підлітки бояться лікарів, причому будь-яких. Всі люди в білих халатах наводять на них жах, саме тому Джині говорить про дядька Джека з цього боку. Перекладач відтворив це порівняння методом калькування, зберігши образ, що й у оригіналі твору.

Приклад 30

You're more like Atticus than your mother [86, с. 78].

Ти більше схожа на Аттікуса, ніж на свою маму[83, с. 78].

У наведеному прикладі в оригіналі твору, дядько Джек порівнює Джині з її батьком, кажучи про те, що вона все-таки більше схожа на нього, ніж на маму. Таким чином, можна простежити, що образ Джині буде в дечому однаковим до образу її батька. Перекладач при відворенні цього порівняння, також не зробив ніяких змін, використавши прийом калькування: *than your mother—ніж на свою маму*.

Приклад 31

But sometimes the Bible in the hand of one man is worse than a whiskey bottle in the hand of—oh, of your father [86, с. 32].

Але є люди, в чийх руках біблія небезпечніша, ніж пляшка віскі в руках... в руках твого батька[83, с. 32].

У наведеному прикладі перекладач використав прийом калькування: *worse than a whiskey bottle*— *небезпечніша, ніж пляшка віскі*. Проте він змінив слово *worse*, що перекладається як *гірший*, на слово *небезпечніша*, саме цей варіант краще зображає той «ризик». Порівняння, представлене в даному реченні, дає можливість дитині зрозуміти його сенс. Проте слово «біблія» в українському перекладі написано з малої літери, що на нашу думку є неправильним, оскільки ця книга є святою для усіх народів.

Приклад 32

The remainder of my schooldays were no more auspicious than the first[86, с. 23].

Мої подальші дні в школі мало чим відрізнялися від першого[83, с. 23].

У наведеному прикладі в тексті оригіналу варто відзначити зрілість і мудрість дитини, фраза Джині нагадує фразу людини, яка вже багато бачила в житті. Джині начитана, а вчителі намагаються цього в ній не помічати. Перекладач у цьому реченні використав прийом калькування: *no more auspicious than the first*—*мало чим відрізнялися від першого*.

Приклад 33

There's four kind of folks in the world. There's the ordinary kind like us and the neighbors, there's the kind like the Cunninghams out in the woods, the kind like the Ewells down at the dump, and the Negroes. The thing about it is, our kind of folks don't like the Cunninghams, the Cunninghams don't like the Ewells, and the Ewells hate and despise the colored folks[86, с. 156].

На світі є чотири типи людей. Звичайні—такі, як ми і наші сусіди; потім такі, як Канінгеми, що живуть у глушині; далі йдуть такі, як Юели, що живуть на звалищах, і, нарешті, негри. Вся справа в тому, що нам не

подобаються Канінгеми, Канінгемам– Юели, а Юели ненавидять кольорових[83, с. 156].

У цьому прикладі порівняння *the ordinary kind like us* перекладено звичайні – такі, як ми, а порівняння *there's the kind like the Cunninghams out in the woods*, передано такі, як Канінгеми, що живуть у глушині. Перекладач у цих порівняннях використав такі перекладацькі прийоми, як калькування та описовий переклад.

Приклад 34

He seemed to be a respectable Negro, and a respectable Negro would never go up into somebody's yard of his own volition[86, р. 117].

Здавалося, він поважний негр, а поважний негр ніколи не зайшов би на чуже подвір'я з власної волі [83, с. 118].

У романі Г. Лі «Убити пересмішника» часто вживається слово Negro, але з великої літери, що свідчить про шанобливе ставлення до негрів. У цьому прикладі перекладач використав прийом калькування, для збереження образу: *He seemed to be a respectable Negro* – Здавалося, він поважний негр.

Також розгляньмо приклади перекладу порівнянь у проаналізованому романі способом заміни порівняння на іншу частину мови.

Приклад 35

Jem seemed to have little fear of Boo Radley now that Walter and I walked beside him. Indeed, Jem grew boastful: I went all the way up to the house once, he said to Walter[86, с. 117].

З усього було видно, що тепер, коли ми йшли втрюх, Джем не боявся Страхолюда Редлі. Більше того, він почав вихвалитись. – Одного разу я підійшов до самісінького будинку, – сказав він Уолтеру[83, с. 117].

В українському перекладі додали слово «втрюх», щоб зробити акцент на кількості, що втрюх не так страшно проходити повз будинок Страхолюда

Редлі. Ми бачимо також, що вихваляння, наскільки близько зміг підійти Джим до будинку, говорить про те, що ставлення до Страхолюда було кошмарним, що він наводив жах на дітей. Порівняння *Jemseemedtohavealittlefear* вилучено та перекладено *Джем не боявся Страхолюда Редлі*.

Приклад 36

Sitting down, he wasn't much higher than the collards [86, с. 117].

Але там сидів хтось маленький – голова урівень з капустою – і дивився на нас [83, с. 117].

У оригіналі твору Джині порівнює Чарльза Харіса з виделкою капусти. Побачивши Ділла в перший раз, вона вважає його ще зовсім маленьким, адже його зростання порівнюється з овочем, що і не перевищує сантиметрів п'ятдесяти. Перекладач поширив порівняння та забрав заперечення замінивши його на слово маленький *he wasn't much higher than the collards*—...маленький – голова урівень з капустою.

Приклад 37

He was as good as his worst performance; his worst performance was Gothic [86, с. 28].

Йому чудово вдавалися негативні персонажі –розбійники, варвари [83, с. 28].

У наведеному прикладі з тексту оригіналу видно, що Джині дає опис характеру Ділла, порівнюючи хлопчика з його ж стилем поведінки. Ділл ніколи не замислюється про наслідки своїх вчинків. Забавні ігри Ділла переслідують лише одну мету–побачити Страшилу, а це можливо лише тільки, якщо навмисне виманити його з дому. Перекладач, використавши смисловий розвиток, слово *gothic* поширює як *розбійник* та *варвари*. Порівняння у виразі *heas good as his worst performance* переданою йому *чудово вдавалися негативні персонажі*. Якщо здійснити дослівний переклад, цей вираз звучатиме так: *він був настільки хороший, як і найгірший його виступ*.

Перекладач використав заміну образу, змінивши вираз *найгірший виступ* на *негативні персонажі*, таким чином повністю пом'якшивши описову характеристику хлопця.

Отже, ми можемо зробити висновок, що конотативно забарвлені фрагменти роману були перекладі влучно, цікаво та експресивно двома перекладачами. Завдяки цим перекладам, ми можемо аналізувати конотації у романі, та робити певні висновки щодо позитивного або негативного відношення героїв до явища, або до певного персонажу. Під час аналізу стилістичних засобів, зокрема тропів, які ми дослідили у романі, нами визначено, що для передачі епітетів та порінянь найчастіше перекладач використовував прийом калькування та смислового розвитку. Встановлено, що для перекладу метафор, перекладач використовував найбільше перекладацьких трансфорацій у поріняні з передачею інших тропів, а саме: калькування, також судячи зі зміни граматичної структури, метафора у деяких прикладах була перетворена перекладачем в порівняння. Також використовувалися прийоми заміни засобу та заміни образу та на жаль, перекладач досить часто змушений був вдаватися до так званої деметафоризації, що являє собою відмову від передачі образного значення метафоричного вираження.

2.2. Відтворення синтактико-стилістичних прийомів в англомовному художньому тексті

Повтор –це літературний засіб, що передбачає навмисне використання слова чи фрази для ефекту «подвоєння», «об'ємності» у художньому тексті. Щоб повтор був помітним, слова або фрази слід повторювати в безпосередній близькості один від одного. Повтор одних і тих самих слів або фраз у літературній прозі може внести ясність у ідею або зробити її незабутною для читача [45].

Приклад 38

Maycomb was an old town, but it was a tired old town when I first knew it[86,

с. 117].

Мейкомб – старе місто, печать старечої втоми вже лежала на ньому, коли я вперше його побачила[83, с. 117].

Перекладач вдало уникає повтору дієслів *was...was*, номіналізує прикметник *tired*, додає новий суб'єкт, який відразу ж метафоризує *печать лежала*. Також він конкретизує дію *побачила*. У цілому, перекладач, щоб експресивно передати речення, застосовує додавання, логічний розвиток, заміну частини мови, вилучення та конкретизацію.

При аналізі перекладу способів передачі повторів, ми дійшли висновку, що найчастіше перекладач використовував **спосіб калькування**, що дозволило якнайкраще передати зміст речень. Розгляньмо ці речення.

Приклад 39

Shehascommittednocrime, shehasmerelybrokenarigidandtime-honoredcodeofoursociety, a codeso severe that whoever breaks it is hounded from our midst as unfit to live with[86, с. 132].

Вона не вчинила злочину, вона просто порушила суворий, освячений часом закон нашого суспільства, закон настільки невблаганний, що кожного, хто його порушить, суспільство викидає геть як недостойного[83, с. 132].

У наведеному прикладі автор використав ланцюжковий повтор. Перекладач вдало перекладає *arigidandtime-honoredcodeofoursociety, a codeso severe* – *суворий, освячений часом закон нашого суспільства, закон настільки невблаганний*, зберігши два повтора. Вираз *arigidandtime-honoredcodeofoursociety* – *суворий, освячений часом закон нашого суспільства* перекладено методом калькування. Щодо виразу *a codeso severe* – *закон настільки невблаганний*, його перекладач збагатив та передав у поетичній формі.

Ланцюжковий повтор відбувається, коли останнє слово або фраза однієї частини висловлювання повторюється на початку наступної частини, таким чином поєднуючи дві частини разом [78].

Приклад 40

A court is only as sound as its jury, and the jury is only as sound as the men who make it up[86, с. 157].

Поміркованість суду– це *поміркованість присяжних, поміркованість присяжних в цілому* –це *поміркованість кожного зокрема*[83, с. 157].

У наведеному прикладі автор використав ланцюжковий повтор. Перекладач використовує прийом калькування, що є дуже влучним для перекладу цього речення.

Синтаксична анафора–це коли повторюване слово або словосполучення знаходиться на початку кожного речення (частини речення).

Приклад 41

You know the truth, and the truth is this: Negroes lie, some Negroes are immoral, some Negro men are not to be trusted around women—black or white[86, с. 156].

Проте ви добре знаєте правду, ось вона: є негри брехливі, є негри розпусні, є й такі негри, яких повинні остерігатися жінки – і білі і чорні [83, с. 156].

У цьому прикладі автор використав анафору. Перекладач поширив речення, до виразу *you know the truth*–*проте ви добре знаєте правду*, він додав прислівник *добре*. Для збереження образів у романі, зокрема образу ставлення оточуючих людей, перекладач передає це речення методом калькування.

Синтаксична епіфора –це коли повторювана мовна одиниця знаходиться в кінці кожного речення.

Приклад 42

She knew full well the enormity of her offense, but because her desires were stronger than the code she was breaking, she persisted in breaking it[86, с. 155].

Вона добре усвідомлювала мерзенність свого вчинку, проте бажання переважило закон, і вона, вперто добиваючись свого, перейшла межу дозволеного [83, с. 155].

У цьому прикладу автор використав епіфору. Перекладач задля збереження цього синтаксичного прийому, при перекладі використовує

калькування. Слово *persisted*, він передає, не як неполегливо, а більш сильнішим прислівником *вперто*. Таким чином показуючи образ героїні, яка навіть не зважаючи на закон, *перейшла межу дозволеного*.

Кореневий повтор передбачає повтор одного і того ж морфологічного кореня в безпосередній близькості до тексту.

Приклад 43

The witnesses for the state, with the exception of the sheriff of Maycomb County, have presented themselves to you gentlemen, to this court, in the cynical confidence that their testimony would not be doubted, confident that you gentlemen would go, along with them on the assumption – the evil - assumption –that all Negroes lie, that all Negroes basically immoral beings, that all Negromen are not to be trusted around our women, an assumption one associates with minds of their caliber [86, с. 155].

Свідки звинувачення, за винятком шерифа округу Мейкомб, стали перед вами, панове, перед судом, безсоромно впевнені, що їхні свідчення не викличуть ні найменшого сумніву, впевнені, що ви, панове, поділяєте їхню думку– хибну думку – про те, що всі негри брехливі, що всі негри розпусні, що білі жінки повинні остерігатися всіх негрів,– так міркують наші свідки і люди їхнього кола [83, с. 155].

У цьому прикладі автор використав кореневий повтор: *to you gentlemen.....in the cynical confidence.....would.....confidentt hat you gentlemen would.....on the assumption –the evil – assumption... that all Negroes lie, that all Negroes....that all Negromenan assumption*. Наведений приклад задля збереження сенсу, емоційної експресивності, образів та задля збереження кореневого повтору, перекладач передав за допомогою калькування.

Синонімічний повтор—це специфічний тип повтору, за допомогою якого одна і та ж ідея виражається за допомогою синонімів. Що важливо – слова, які повторюються в мові, не повинні бути синонімами, вони стають такими в контексті.

Приклад 44

But in this case she was no child hiding stolen contraband: she struck out at her victim – of necessity she must put him away from her – he must be removed from her presence, from this world. She must destroy the evidence of her offense [86, с. 156].

Але перед нами не дитина, що ховає крадені ласощі: вона завдала своїй жертві жорстокого удару – їй треба позбутися того, хто знає про неї правду. Він неповинен більше потрапляти їй на очі. Їй треба знищити свідчення своєї провини [83, с. 156].

У наведеному прикладі спостерігаємо синонімічний повтор, а саме модального дієслова *must*, що у цьому перекладі перекладається як *треба*, *повинен*. У прикладі вираз *stolen contraband* перекладач передав, як *крадені ласощі*, використавши заміну образу. Саме такий переклад чітко підкреслює образ даної героїні, а саме Меєлу.

Приклад 45

The foreman handed a piece of paper to Mr. Tate, who handed it to the clerk, who handed it to the judge [86, с. 161].

Старшина передав містерові Тейту якийсь папірець, той подав його секретареві, а секретар – судді [83, с. 161].

У наведеному прикладі ми бачимо, що автор використав анафору. Приклад перекладений за допомогою прийому калькування, який нами визначено як найтипівіший для перекладу повтору.

Отже, повтор є найбільш звичайним засобом, щоб служити для мовців, так, щоб привернути увагу слухача до найбільш головних пунктів у розмові. Повтор є своєрідним наголошенням, наголошенням на важливості збереження образу, дій, вчинків, правильних думок. Нами визначено, що повтор легко розпізнати, за наявністю декількох однакових стилістичних засобів, слів, словосполучень. Нами встановлено, що існує декілька видів повтору, а саме: ланцюжковий повтор, синонімічний повтор, кореневий повтор, а також синтаксична анафора та епіфора.

2.3. Фонетичні прийоми перекладу образності у художньому тексті

У романі «Убити пересмішника» представлені фонетичні засоби, які збагачують його, допомагають читачеві створити різні образи і дозволяють йому стати свідком внутрішніх переживань героїв, їх відчуттів і почуттів. Особливо часто зустрічається алітерація, заснована на повторі однакових або схожих приголосних звуків.

Алітерація – фонетичний стилістичний засіб, це повторення подібних певних приголосних звуків здебільшого в тісній послідовності на початку наступних слів, з метою створення звукового (слухового) образу або акустичного фону, гармонійно-мелодійного ладу звучання чи певної емоційно-стилістичної тональності [74].

Розгляньмо приклади відтворення алітерації у проаналізованому романі методом **стилістичної відповідності**.

Приклад 46

Peoplemovedslowlythen. They ambled across the square, shuffled in and out of the stores around it, took their time about everything [86, с. 5].

Люди в ті роки рухалися повільно. Розгулювали по площі, обходили одну лавку за іншою, все робили з розстановкою, не поспішаючи[83, с. 5].

У наведеному уривку ми читаємо опис містечка Мейкомб, де і відбуваються всі основні події роману. Читаючи цей опис, людина можливо уявляє старе і сумовите містечко. Створити образ міста допомагає фонетичний прийом алітерація, а саме чергування звуків [t] і [s] асоціюється зі спокійним і розміреним життям в місті Мейкомб. Як уже зазначалось вище, відтворити алітерацію при перекладі на іншу мовну у тому ж реченні не є легким завданням. Тому що фонематичні системи різних мов ніколи повністю не співпадають, бо навіть ті самі звуки артикують у різних мовах по-різному. Проте перекладач,

використавши прийом стилістичної відповідності, зміг відтворити алітерацію звуків [p], [л] та [п] в українському перекладі.

Приклад 47

We're asking him real politely to come out sometimes, and tell us what he does in there—we said we wouldn't hurt him and we'd buy him an ice cream[86, с. 59].

Ми його просимо дуже ввічливо, нехай він іноді виходить з дому і розповідає нам, що він там робить, і нехай Він нас не боїться, ми йому купимо морозива[83, с. 59].

У наведеному уривку ми читаємо про завзятість і рішучість дітей в досягненні мети. Звуки [h], [m], [w] мають високу звучність. Також перекладач, використавши прийом стилістичної відповідності, зміг відтворити алітерацію звуків [д], [н] та [м] в українському перекладі.

Приклад 48

*When people's azaleas froze in a cold snap,
it was because he had breathed on them*[86, с. 8].

*Якщо раптом похолодає і у кого-небудь в саду померзнуть азалії,
значить, це він на них дихнув* [83, с. 8].

Багато жителів Мейкомба, особливо діти, бояться Страхолюда Редлі, якого багато років ніхто не бачив. Діти розбурхують уяву один одного історіями. У цьому прикладі гарно ілюстровано те, що саме повторюваний звук [z] створює відчуття холоду і тривоги. Перекладач, використавши прийом стилістичної відповідності, зміг відтворити алітерацію звуків [з], [п] в українському перекладі, при цьому, зберігши образ холоду та страху.

Приклад 49

*Ah ain't live there, he said cordially, pointing to the Radley house.
Ever hear about him, Walter?*[86, с. 8].

Тут живе злий дух, — сказав він, показуючи до дому Редлі. — Чув про нього?[83, с. 8].

У цьому прикладі, приголосні в мові оригіналу [h], [s], [ʃ] є імітацією звуків, що зображають збентеження. Перекладач, використавши прийом

стилістичної відповідності, зміг відтворити алітерацію звуків [з], [п] в українському перекладі при цьому, зберігши образ страху.

Розгляньмо приклад відтворення алітерації у проаналізованому романі методом **стилістичного послаблення**.

Приклад 50

We left the corner, crossed the side street that ran in front of the Radley house, and stopped at the gate [86, с. 17].

Ми перейшли через вулицю і зупинилися біля воріт Редлі [83, с. 17].

У цьому прикладі приголосні в мові оригіналу [s], [c], [f] є імітацією звуків, що зображають стеження. Читаючи цей уривок читач уявляє, як такі хоробрі діти хочуть дізнатися, хто це ж насправді такий Страхолюда Редлі. Перекладач використовує прийом вилучення, а саме виразу *crossed the side street that ran in front of the Radley house*. Проте, використовуючи прийом стилістичного послаблення, для відтворення алітерації, перекладач образ змови та стеження передає звуком [в].

Розгляньмо приклади відтворення алітерації у проаналізованому романі методом **стилістичної індивідуалізації**.

Приклад 51

Two live oaks stood at the edge of the Radley lot; their roots reached out into the side-road and made it bumpy. We had strolled to the front yard, where Dill stood looking down the street at the dreary face of the Radley [86, с. 41].

На самому краю ділянки Редлі росли два Віргінських дуба; коріння їх виповзали на дорогу, вона була вся нерівна, горбата. Ми попеліся в палисадник, Ділл виглянув на вулицю і вступився на похмурий будинок Редлі [83, с. 41].

У наведеному уривку ми читаємо про емоційне напруження, яке відчують діти, проходячи повз будинок Редлі. Читаючи цей опис, ми можемо уявити, як цей будинок все ж таки притягує дітей своєю таємничістю. Створити образ таємничості будинку допомагає чергування звуків [r], [s] та [d]. Також перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити алітерацію звуків [p], [b] та [g] в українському перекладі.

Приклад 52

Dill was a curiosity. He wore blue linen shorts that buttoned to his shirt, his hair was snow white and stuck to his head like duckfluff; he was a year my senior but I towered over him [86, с. 8].

Ділл був якийсь чудний.
 Блакитні полотняні штани гудзиками пристебнуті до сорочки,
 волосся зовсім біле ім'яке, як пухна каченяті; він був роком старше мене,
 алена багатонижче зростом [83, с. 8].

У цьому уривку в тексті оригіналу ми зустрічаємо ряд повторів приголосних звуків, а саме [d], [sh], [s], [h] та [b]. Вони допомагають намалювати читачеві образ енергійного, допитливого хлопчика Ділла. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити алітерацію звуків [б], [с] та [п] і в українському перекладі.

Приклад 53

Well how'd you feel if you'd been shut up for a hundred years with nothin' but catsto eat? Is she's got a beard down to her [86, с. 29].

Спробувала б ти сидіти сто років під замком і харчуватися одними кішками! Сперечаємося, у нього борода виросла ось до цих пір [83, с. 29].

У наведеному уривку ми бачимо, що страх змінюється цікавістю, доброзичливим ставленням і навіть співчуттям до Страхолюда. Чергування звуків [b] і [d], а також намагання увійти в положення людини, яка за якихось обставин стала відгородженою від суспільства, створюють образ Редлі не як фантастичного чудовиська, а як звичайної людини. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити алітерацію звуку [с] в українському перекладі.

Приклад 54

*For the Ewells gave the dump thorough leaning every day,
 and the fruits of their industry (those that were not eaten)
 made the plot of ground around the cabin look like the playhouse of an insane child:
 what passed for a fence was bits of tree-limbs, broomsticks and tool shafts,*

alltippedwithrustyhammer-heads, snaggle-toothedrakeheads, shovels, axesandgrubbinghoes, heldonwithpiecesofbarbedwire[86, с. 112].

Тому що Юели кожен день **переривали** **всезвалище** і свою **здобич** (ту, що була **неїстівна**) **стягували** до халупи; **здавалося**, тут **грала** якась **божевільна дитина**: **замість** **огорожі** **стирчали** **обламані сучки**, **палиці** від **старих мітел**, **швабр** і **тому подібних знарядь**, і **все це** було увінчано **іржавими молотками**, **кривими граблями**, **поламаними лопатами**, **сокирами** і **мотиками**, **прикрученими до палиць обривками колючого дроту**[83, с.112].

Сім'я Юел ніколи не викликала симпатій у жителів Мейкомба. Загострених відчуттів та вражень від опису житла Юелів нам додають використані автором алітерації таких звуків як [g], [t], [s], [h] та [b]. Використовуючи прийом стилістичної індивідуалізації, переклад відтворює алітерації у мові перекладу, а саме звуки: [п], [с], [м], [г].

Асонанс—фонетичностилістичний засіб; це навмисне багаторазове повторення одних і тих самих (або акустично подібних) голосних у тісній послідовності, спрямованих на створення конкретного звукового та змістовного ефекту [39].

Розгляньмо приклади відтворення асонансу у проаналізованому романі методом **стилістичної індивідуалізації**.

Приклад 55

Two live oaks stood at the edge of the Radley lot; their roots reached out into the side-road and made it bumpy[86, с. 21].

На самому краю ділянки Редлі росли два Віргінських дуба; коріння їх виповзали на дорогу, вона була вся нерівна, горбата[83, с. 21].

У наведеному прикладі показано, що в асонансі надається перевага таким голосним як [a], [i], [o] в мові оригіналу. В уривку ми читаємо про опис ділянки на якій проживав Редлі. Читаючи цей опис, ми можемо уявити, як цей будинок все ж таки притягує дітей своєю таємничістю, зокрема ці два старих дуба. Асонанс, як і алітерація допомагає нам змальовувати образи в романі ще

яскравіше. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити асонанс звуків [a], [i], [o] в українському перекладі.

Приклад 56

Then I saw the shadow. It was the shadow of a man with a hat on. At first I thought it was a tree, but there was no wind blowing, and tree-trunks never walked. The back porch was bathed in moonlight, and the shadow, crisp as toast, moved across the porch toward Jem [86, с. 33].

І тут я побачила тінь. Тінь людини в капелюсі. Спершу я подумала – Це дерево, але вітру не було, а стовбури ходити не вміють. Веранда була залита місячним світлом, і тінь, чітка, ніби вирізана ножицями, прямувала до Джима [83, с. 33].

У прикладі показано, що при вітворенні асонансу в мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [i], [o] та [e]. В уривку ми читаємо про опис тіні Редлі. Під час читання цього опису, ми можемо уявити, як все це лячно та таємничо відбувається. Асонанс, як і алітерація слугують нам для більш яскравішого змальовування образів у романі. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити асонанс звуків [a], [i], [o] та [и], [у] в українському перекладі.

Приклад 57

Yes you will, you'll watch the back end of the lot and Dill's gonna watch the front of the house an' up the street, an 'if anybody comes he'll ring the bell [86, с. 33].

Ні, будеш вартувати. Ти обійдеш будинок з тилу, а Ділл буде дивитися за вулицею, якщо хтось піде, він задзвонить [83, с. 33].

З прикладу бачимо, що Ділл, Джин і Джим не відмовляються від своєї мети і продовжують робити спроби побачити Редлі. Асонанс слугує нам для більш яскравого зображення подій та образів у романі. З уривку видно, що при вітворенні асонансу в мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [i], [o] та [e]. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити асонанс звуків [a], [i], [o] та [и], [у] в українському перекладі.

Приклад 58

*The circuits solicitor and another man,
Atticus and Tom Robinsons at a table with their backs to us* [86, с. 109].

*Виїзний прокурор і ще одна людина,
Аттікус і Том Робінсон сиділи за столом спиною до нас* [83, с. 109].

Центральне місце в романі займає сцена суду. Батько Джин Луїзи і Джима береться за захист темношкірого Тома Робінсона, несправедливо звинуваченого в зґвалтуванні білої жінки. З оригіналу тексту та перекладу бачимо, що асонанс слугує нам для більш яскравого зображення подій та образів у романі. Використавши прийом стилістичної індивідуалізації, перекладач відтворив асонанс звуків [a], [i], [o] та [и] в українському перекладі. З уривку видно, що при відтворенні асонансу в мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [i], [o] та [e].

Приклад 59

Behind us, there was an angry muffled groan from the colored people [86, с. 114].

Серед кольорових позаду нас пройшло глухе нарікання [83, с. 114].

З наведеного прикладу видно, що атмосфера змінюється, коли головний свідок звинувачення Боб Юел починає давати свідчення. При відтворенні асонансу у мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [o]. Асонанс допомагає нам змальовувати образи в романі емоційніше та експресивніше. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, відтворив асонанс звуків [a], [e], [o] в українському перекладі.

Приклад 60

As Judge Taylor banged his gavel, Mr. Ewell was sitting smugly in the witness chair, surveying his handiwork [86, с. 114].

Суддя Тейлор відчайдушно стукав молотком, а містер Юел самовдоволено розсівся в кріслі і милувався тим, що накоїв [83, с. 114].

У прикладі показано, що при відтворенні асонансу в мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [i], [u] та [e]. В уривку ми читаємо, що свідчення Юела викликають обурення присутніх, і суддям доводиться докладати зусиль для того, щоб їх заспокоїти. Асонанс слугує нам для більш

яскравішого змальовування цієї події та образів, зокрема містера, Юела у романі. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити асонанс звуків [i], [o] та [y] в українському перекладі.

Приклад 61

Atticussatdownandnoddeditothecircuitsolicitor, whoshookhisheadatthejudge, whonoddeditoMr. Tate, whorosestifflyandsteppeddownfromthewitness stand[86, с. 112].

Аттікус сів на своє місце і кивнув прокурору, той мотнув головою в бік судді, суддя кивнув містеру Тейту, і він ніяково піднявся і зійшов з піднесення [83, с. 112].

В наведеному прикладі показано, що в асонансі надається перевага таким голосним як [e], [i], [o] в мові оригіналу. В уривку ми читаємо про опис ситуації в судді. Читаючи цей опис, саме завдяки асонансу ми можемо уявляти, як все це відбувається. Асонанс допомагає нам змальовувати образи в романі ще яскравіше, точніше, виразніше. Перекладач, використавши прийом стилістичної індивідуалізації, зміг відтворити асонанс звуків [i], [o] в українському перекладі.

Розгляньмо приклад відтворення асонансу у проаналізованому романі методом **стилістичного нівелювання**.

Приклад 62

HesaidthattheEwellswere membersofanexclusivesocietymadeupofEwells[86, с. 17].

Він сказав – Юелінетакі, як всі, у них свої звичаї[83, с. 17].

З оригіналу тексту та перекладу бачимо, що асонанс слугує нам для більш яскравого зображення подій та образів у романі, зокрема те, що у кожній сім'ї та верстви населення своя позиція. Використавши прийом стилістичного нівелювання, перекладач відтворив асонанс звуків [e], [i] в українському перекладі. З уривку видно, що при відтворенні асонансу в мові оригіналу надається перевага таким голосним як [a], [i], [и].

Розгляньмо приклади відтворення асонансу у проаналізованому романі методом стилістичної відповідності.

Приклад 63

Sofar, things were utterly dull: nobody had thundered, there were no arguments between opposing counsel, there was no drama; a grave disappointment to all present, it seemed [86, с. 112].

Поки що було дуже нудно: ніхто не кричав і не погрожував, юристи не сперечалися між собою, все йшло просто і буденно— здається, до чималого розчарування всіх присутніх [83, с. 112].

З наведеного прикладу видно, що під частомливого очікування розвитку судового процесу панує атмосфера монотонності та нудьги. Асонанс допомагає нам змалювати образи в романі реальніше, емоційніше та експресивніше. При відтворення асонансу у мові оригіналу надається перевага таким голосним як [u], [e]. Перекладач, використавши прийом стилістичної відповідності, відтворив асонанс звуків [y], [o] в українському перекладі.

Приклад 64

І ще один яскравий приклад, що описує обстановку в залі суду:

Judge Taylor was on the bench, looking like a sleepy old shark, his pilot fish writing rapidly below in front of him [86, с. 117].

На узвишші сидів суддя Тейлор, схожий на сонну стару акулу, а перед ним, нижче, щось швидко писала його риба-лоцман [83, с. 117].

При відтворення асонансу у мові оригіналу надається перевага таким голосним як [i], [o]. Перекладач, використавши прийом стилістичної відповідності, відтворив асонанс звуків [y], [o] в українському перекладі

Ономатопея— це звуконаслідування. На думку І.Р. Гальперіна, ономатопея— це поєднання мовних звуків, яке спрямоване на імітацію звуків, що виробляються в природі (вітер, море, грім), речами (машинами чи інструментами), людьми (спів, сміх, зітхання, стукіт ніг) та тваринами. Тому співвідношення між ономатопеєю та явищем, яке воно має представляти, є одним із метонімії [79]. Існує дві різновиди ономатопеї: **пряма та**

непряма. Виразність мови в романі Гарпер Лі проявляється також завдяки прийому звуконаслідування. Непряму ономатопею іноді дуже ефективно використовують, повторюючи слова, які самі по собі не є ономатопоетичними.

Гарпер Лі використовує ономатопею у своєму романі «Убити пересмішника» для того, щоб допомагати читачам зв'язатися з історією. Як і інші автори, вона ілюструє ономатопею не лише для опису звуків, які видають і чують персонажі в оповіданні, але й для зміни настрою та тону роману.

Розгляньмо приклади відтворення перекладу ономатопеї у проаналізованому романі способом **калькування**.

Приклад 65

The gates squeaked [86, с. 38].

Джем торкнув хвіртку. Вона заскрипіла [83, с. 38].

У наведеному прикладі використано слово *squeaked* – *заскрипіла*, що ми можемо віднести до ономатопоетичного дієслова. Цей приклад ми віднесемо до різновиду непрямої ономатопеї.

Приклад 66

I waited until it was time to worry and listened for Mr. Radley's shotgun. Then I thought I heard the back fence squeak. It was wishful thinking [86, с. 42].

Я чекала, поки настане час хвилюватися, прислухалася, чи не пролунає постріл. Потім мені почулося, ніби скрикнула огорожа на задвірках. Але то тільки здалося [83, с. 42].

У цьому випадку слово *squeak* – *скрип* описує звук, який видає огорожа, і при вимові звучить як власне шум.

Приклад 67

Suddenly Jem screamed, Atticus, the telephone's ringing! [86, с. 110].

Раптом Джем як закричить: –Аттікус, телефон дзвонить! [83, с. 110].

Слово *кричав* відображає спосіб, яким говорить Джем, тоді як *дзвінок* звучить дуже схоже на шум, який телефон видає, коли попереджає людей про вхідний телефонний дзвінок.

Розгляньмо приклади відтворення перекладу ономаіопеї у проаналізованому романі способом **підбору функціонального аналога**.

Приклад 68

Until the only sound in the courtroom was a dim pink-pink-pink [86, с. 38].

Нарешті, в залі суду стало чуіно тільки неголосне тук-тук-тук [83, с. 38].

Приклад звуконаслідування, який передає напруженість під час очікування вироку суду. Людям, коли вони нервують, влаітивно тупотіти ногою.

Приклад 69

Ain't so high and mighty now, are you! I screamed, sailing in again. Taah! I said at Jem. He was being sent to bed at my bedtime [86, с. 104].

–Подумаєш. Недужеятебезлякалася!–заверещалаязновукинуласяв атаку. –А-га! –кинула я Джемові зловтіішно. Його послаіли спати тоді, коли й мене. [83, с. 104].

Читач розуміє, що *taah* не є реальним словом, проте це використання ономаіопеї допомагає уявити шум перемоги Скаут, коли Джема карають.

Приклад 70

Sh-h. Nothing new, just the usual. Hush now [86, с. 155].

Тс-с-с. Нічого нового. Стара пісня. Тепер мовчи [83, с. 155].

Дуже ймовірно, що хітсь сказав б нам *ш-ч* у якийсь момент нашого життя, щоб заспокоіти вас. Хоча *sh-h* - це не справжнє слово, *hush* - це також вважається ономаіопеєю, оскільки це схоже на те, як звучать люди, коли вони говорять приглушеними тонами. Поєднання шиплячих пригоіосних допомагає створити певний звуковий образ, який змушує замовкнути.

Отже, нами встановлено те, що роман Гарпер Лі «Убити пересміітника» насичений фонетичними виразними засобами, які допомагають читачеві збагнути місця та обставини в яких опиняються головні герої роману, зрозуміти характер героїв, їх емоційний стан, манери поведінки та спосіб мислення. Нами визначено, що найчастіше в романі зустрічається такий фонетичний прийом, як алітерація. Алітерація несе потужне смислове навантаження і допомагає

передавати емоційний стан героїв. Для опису сцен в хвилини найвищого емоційного підйому автор використовує повтор більш звучних і енергійних приголосних. Також автор використовує такі фонетичні виразні засоби, як асонас та ономапопею не тільки для передачі емоційного, внутрішнього стану персонажів, але й для найбільшого впливу на уяву читача, зокрема для створення різних образів.

Висновки до Розділу 2

У романі Гарпер Лі використовує різні стилістичні засоби, які надають оповіданню образності та цікавості. Ці стилістичні прийоми дозволяють читачеві стати свідком внутрішньої психологічної діяльності персонажів.

У нашому дослідженні розглянуто та проаналізовано низку стилістично-маркованих одиниць, які у цільовому та вихідному тексті відтворюються за допомогою таких тропів: метафори, епітетів, порівнянь. Усі ці прийоми індивідуалізують мовлення головних героїв: Джин Луїзи Фінч, Аттікуса і Джема. Також вони збагачують емоційними нюансами передачу напружених ситуацій у суді, увиразнюють художнє відображення життя міста Мейкоб та їх жителів.

Наступним стилістичним засобом, що здійснює особливе емоційне навантаження на читача у романі та має бути адекватно відтвореним у перекладі є повтор. Цей прийом слугує для мовців твору найбільшим орієнтиром, так як він дає змогу привернути увагу слухача до найбільш головних пунктів у розмові. Серед усіх видів повтору, розглянутих та проаналізованих у романі, можна виділити наступні: анафора, епіфора, кореневий повтор, ланцюжковий та синонімічний. Ці синтактико-стилістичні прийоми зумовлюють необхідність додаткової інтерпретації смислів повідомлень другорядних персонажів у творі.

Протягом аналізу фонетичних засобів виразності у творі та його перекладі було визначено, що автор використовує фонетичні виразні засоби не тільки для передачі емоційного стану його персонажів, але і для найбільшого

впливу на уяву читача, для створення різних образів. Найбільш вживаними стилістико фонетичними прийомами були: алітерація, асонанста звуконаслідування. За допомогою наведених фонетичних прийомів, відтворюється додаткова інтонаційна виразність і смислова глибина розмов між хорошими друзями, батьком та дочкою, адвокатом та підсудним, захисником та позивачем і т.д.

Центральною частиною в романі є проведена паралель між обвинуваченням та захистом, нечесністю та справедливістю, правдою та брехнею. Проаналізувавши стилістично-марковані одиниці роману нами досліджено, що конотативно забарвлені фрагменти твору були відтворені дуже гарно обома мовами, та підкреслювали різного роду ставлення головних героїв до основних тем, висвітлених автором: насильства, правди та брехні, расової нерівності, несправедливості, судової справи або до певного персонажу. Завдяки перекладам Т.Є. Некряч та М.Ф. Харенка українською, нами проаналізовано експресивні одиниці та їх передачу в романі, що дає змогу зробити певні висновки щодо ролі стилістичних засобів у відтворенні головних образів роману.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У магістерській роботі проведено дослідження стилістичних прийомів та перекладацьких трансформацій, за допомогою яких відтворюється образність в авторському дискурсі художнього тексту перекладу.

Художній образ – особлива форма відображення предметно-чуттєвого характеру художнього тексту, що визначається стилістикою мовних рішень, якщо це насамперед словесний образ. Словесним образом називають такий образ, який здійснює певний вплив на читача у тексті через слово. За допомогою таких образів передаються приховані вторинні значення слова, і в результаті такого експресивного переосмислення змінюється первинне значення слова, стає більш яскравим, багатоаспектним.

Словесний образ сприймається читачем за рахунок асоціативного мислення, значного збільшення семантичних зв'язків слова, поєднанням початкового поняттєвого змісту з другорядним експресивним. Тому емоційно-експресивні відтінки є головними засобами підсилення та увиразнення словесних образів.

Образність характеризується як властивість літературного мовлення передачі інформації в яскравій, експресивній, оригінальній, предметно-чуттєвій формі; визначається використанням особливих словосполучень, які додають виразності семантичним полям через нові додаткові експресивні та емоційні нюанси.

Образне мовлення – це складний, багаторівневий феномен, який передусім застосовують у художньому стилі мовлення. Відтворення такого мовлення характеризується численними та різноманітними художньо-виразними засобами. До таких прийомів, що вважаються стилістичними факторами образного мовлення належать тропи (метонімія, метафора, епітет тощо). Сюди також відносять такі стилістичні фігури, як алітерація, асонанс, повторення, ономапопея і т.д. Ці стилістичні засоби можуть змінити спосіб

сприйняття читачем тексту, дати змогу повністю його переосмислити (або надати нових смислів).

Практичні дослідження **відтворення образних засобів** проводились на основі роману Гарпер Лі «Убити пересмішника», у якому автор використовує різні стилістичні засоби, які надають оповіданню образності та цікавості. Ці стилістичні прийоми дозволяють читачеві стати свідком внутрішньої психологічної діяльності персонажів. Нами розглянуто та проаналізовано низку стилістично-маркованих одиниць, які у цільовому та вихідному тексті відтворюються за допомогою таких **тропів**: порівняння, епітетів, метафори. Усі ці прийоми індивідуалізують мовлення головних героїв. Більше того, вони збагачують емоційними нюансами передачу напружених ситуацій, описаних у творі, увиразнюють художнє відображення життя міста Мейкоб та їх жителів.

У ході дослідження нами всебічно розглянуто ще один стилістичний засіб, що досить емоційно сприймається читачем у романі та повинен адекватно відтворитись у перекладі – **повтор**. Цей прийом та його якісна передача у цільовому тексті слугує для автора твору та перекладача найбільшим орієнтиром, що дає змогу привернути увагу слухача до найбільш головних аспектів образного мовлення. Серед усіх **видів повтору**, розглянутих та проаналізованих у романі, можна виділити наступні: анафора, епіфора, кореневе повторення, ланцюжкове та синонімічне. У цільовому та вихідному тексті вони слугують найбільш яскравими і цікавими прикладами з точки зору лінгвістичного оформлення та аналізу. Використання таких **синтактико-стилістичних прийомів** та їх адекватне відтворення обумовлюється потребою додаткової інтерпретації смислів повідомлень другорядних персонажів у цільовому та вихідному тексті роману. За допомогою наведених фонетичних прийомів, таких як алітерація, асонанс та звуконаслідування (ономатопея) відтворюється додаткова інтонаційна виразність і смислова глибина розмов між основними сюжетними героями; досягається передача їх образів. Результатом нашого дослідження є підтвердження припущення, що роман насичений фонетичними виразними засобами, які допомагають читачеві не тільки глибоко

та детально уявити характер героїв, а також передають їх емоційний стан та відтворюють нові образи.

Образність є способом передачі за допомогою художніх образів певних понять та, головне, центральної частини в романі, якою є **проведена паралель** між обвинуваченням та захистом, нечесністю та справедливістю, правдою та брехнею.

У нашій дипломній роботі дослідження стилістичних засобів відтворення образності у перекладі художнього тексту опрацьовано достатньо широко та всебічно. Можна виділити детальний аналіз передачі образності оригіналу на фонетичному рівні у перекладі. Результати дослідження актуалізують роль стилістичних прийомів та перекладацьких трансформацій у адекватному відтворенні образності у цільовому тексті. Загалом передано невід'ємну роль **образних засобів** як однієї з основних характеристик художнього тексту. У перекладацькій площині видається складним адекватне відтворення образного мовлення, тому це питання залишається не до кінця розглянутим та актуальним у наступних дослідженнях.

Перспективним вважається реалізація образних засобів у перекладі на граматико-синтаксичному, лексико-семантичному рівнях та на матеріалі художніх текстів іншої тематики.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверкова О. В. Особенности перевода метафор с английского на русский язык на примере романа Харпер Ли «To kill a mockingbird» — «Убить пересмешника» в переводе Норы Галь и Раисы Облонской. Москва : Молодой ученый, 2015. С. 539-542.
2. Апресян В. Ю., Апресян Ю. Д. Метафора в семантическом представлении эмоций. Москва : Наука, 1993. С. 27-35.
3. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка: стилистика декодирования. Санкт-Петербург. 1981. 295 с.
4. Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык: Учебник для вузов. Москва : Наука, 2002. 384 с.
5. Арутюнова Н. Д. Метафора и дискурс. Теория метафоры. Москва : Прогресс, 1990. С. 5-32.
6. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. Москва : «Языки русской культуры», 1999. 896 с.
7. Боров Ю.Б. Эстетика: Учебник. Москва : Высш. шк., 2002. 511с.
8. Бродский И.Н. О природе отрицательного суждения Санкт-Петербург : Изд-во ЛГУ, 1959. с. 37-50
9. Будасси Э. В. Когнитивные основы использования метафоры в естественнонаучном популярном журнальном дискурсе. Тамбов. 2000. С. 219-226.
10. Буковская И. О., Вяльцева С. И. О критериях отбора иупотреблении английских пословиц. Москва : Рус. яз., 1990. С . 54-59
11. Виноградов В. В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. Москва : Наука, 1963. 255 с.
12. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистических исследований. Москва : Наука, 1981. 139 с.

13. Гетманова А.Д. Отрицание в системах формальной логики. Москва : Высшая школа, 1972. 139 с.
14. Гусев С. С. Наука и метафора. Ленинград, 1984. 172 с.
15. Дейнан, Элис. Метафоры: справочник по английскому языку. Москва : Астрель, 2003. 251 с.
16. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської та української мов Вінниця: Нова Книга, 2005. 224 с.
17. Ельдорадо : Поетичні твори / Упоряд. А. Онишко. Англ.мовою з паралельним українським перекладом. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 304 с.
18. Иванова А. И. Проблема передачи идиостиля и идиолекта в художественном переводе. Москва : Вестник МГУ: лингвистика и межкультурная коммуникация, 2010. С. 99-108.
19. Казакова Т. А. Приёмы перевода метафорических единиц. Санкт-Петербург : Союз, 2001. С. 237-258.
20. Калита А. А. Система фонетичних засобів актуалізації смислу висловлювання (експериментально-фонетичне дослідження англійського емоційного мовлення): дисертація д-ра філол. наук. Київ : Київський національний лінгвістичний ун-т. 2003. 220 с.
21. Карабан В.И. Воссоздание метафоры при переводе поэзии с русского языка на английский. / В.И. Карабан // Теорія і практика перекладу. Київ : Вища школа, 1980. С. 122-127.
22. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 575 с.
23. Карпова Н. С. Роль метафори в розвитку лексико-семантичної системи мови та мовної картини. Саратов : Державний університет ім. Чернишевського, 2007. 248 с.
24. Кашкин В.Б. Этнонимы и территория национальной души. Воронеж : Изд-во ВГТУ, 2000. С. 62-70.

25. Кашкин И.А. Вопросы перевода. Перевод как средство взаимного сближения народов. Москва : Прогресс, 1987. С. 327-357.
26. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. Москва. 1981. 330 с.
27. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Учебное пособие. Москва : ЭТС, 2002. 424 с.
28. Коптілов В.В. Першотвір і переклад. Київ : Дніпро, 1972. 215 с.
29. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с
30. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. Вінниця, 2003. 448 с.
31. Крутецкий В.А. Психология: Учебник для учащихся пед. училищ Москва : Просвещение, 1980. 352 с.
32. Куниловская М. А., Короводина, Н. В. Авторская метафора как объект перевода. Челябинск, 2010. С.73-86.
33. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафори, якими ми Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. Київ : Едиторіал УРСР, 2004. 256 с.
34. Леденева В.В. Идиостиль (к уточнению понятия) Санкт-Петербург. 2001. С. 36-41.
35. Лєднік О.С. Когезія та когерентність як категорії зв'язного тексту. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. С. 119-123.
36. Лингвистика и аксиология: этносемиометрия ценностных смыслов: коллективная монография. Москва : ТЕЗАУРУС, 2011. 352 с.
37. Липпман У. Общественное мнение. Пер. с англ. Т.В. Барчуновой. Москва : Институт Фонда «Общественное мнение», 2004. 384 с.
38. Матвеева Т.П. Семантичні і функціональні особливості різноструктурної метафори М. Коцюбинського. Измаил : Изд-во Измаил. пед. ин-та, 1993. С. 32-35.

39. Мигунов А.И. Искусство и процесс познания. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1986. 128 с.
40. Мирам Г.Е. Переводные картинки. Профессия: переводчик. Київ, 2001. 160 с.
41. Мирам Г.Е. Профессиональный перевод. Київ, 2003. 134 с.
42. Мирам Г.Е. Профессия: переводчик. Київ, 1999. 170 с.
43. Мірам Г.Є. Дейнеко В.В. Основы перекладу. Київ, 2003.
44. Мюллер В. К. Англо-русский словарь. Москва, 1965. 890 с.
45. Нелюбин Л.Л. Переводческий словарь. Москва, 1999. 800 с.
46. Одинцов В. В. Стилистика текста. Москва: Наука, 1980. 264 с.
47. Ожегов С.И. Словарь русского языка. Москва : Русский язык, 1984. 910 с.
48. Онопрієнко Т.М Семантика та структурні моделі складних епітетів у сучасній англійській мові. Житомир : ЖДПІ, 1995. С. 128-129.
49. Онопрієнко Т.М. Роль епітетів у кольоровій насиченості тексту. Записки з романо-германської філології. Одеса : Латстар, 2002. С. 187-195.
50. Онопрієнко, Т. М. Епітет як первісний троп і системоутворюючий центр тропіки. Житомир : Вісник ЖДПУ, С. 127-130.
51. Ортега-и-Гассет Х. Две великие метафоры. Москва : Прогресс, 1990. 77 с.
52. Пентиліук М.І. Культура мови і стилістика : підручник Київ : Вежа, 1994. 240 с.
53. Пентиліук М.І. Культура мови і стилістика. Київ : Вежа, 1994. 120 с.
54. Пищальникова, В. А. Проблема идиостиля. Психолінгвістический аспект. Барнаул, 1992. 73 с.
55. Потєбня А.А. Эстетика и поэтика. Москва : Искусство, 1976. 616 с.

56. Потебня О.А. Эстетика і поетика. Київ : Мистецтво, 1976. 614 с.
57. Склярёвская Г. Н. Метафора в системе языка. Санкт-Петербург : Филологический факультет СПбГУ, 2004. 166 с.
58. Почепцов Г. Г. Теория и практика коммуникации. Москва : Из-во «Центр», 1998. 352 с.
59. Розенталь Д.Э. Практическая стилистика русского языка. Москва : Высш. шк., 1987. 399 с.
60. Ситченко А. Л. Визначення індивідуального стилю письменника: На основі структурування поняття. Харків, 2002. С. 48-50.
61. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. Москва : Слово, 2000. 480 с.
62. Тюпа В. Анализ художественного текста. Москва : Академия, 2009. 336 с.
63. Фатюхин, В.В. Особенности перевода звукоподражаний и междометных глаголов: На материале русского и английского языков. Москва, 2000. 184 с.
64. Халін В.В. Розвиток художнього сприймання епічного твору студентами філологічного факультету в процесі вивчення української літератури. Київ, 2006. 19 с.
65. Художественно-эстетические ценности в системе культуры: Межвуз. сборник научных трудов / Ред. коллегия: Н.И. Воронины, И.В. Ключева, М.Н. Афасижев. Саранск, 1990. 140 с
66. Шахнарович А. М. К проблеме понимания метафоры. Москва : 1988. С. 108-118.
67. Шмид В. Нарратология. Москва: Языки славянской культуры, 2003. 311 с.
68. Bloomfield L. Language. Chicago : U. of Chicago Press, 1984. 580 p.

69. Buffart-Morel B. La mémoire du coeur: approche stylistique du Premier Homme d'Albert Camus. Roman, 1999. P. 53-64.
70. Galperin I.R. Stylistics. Moscow :«Higher school», 1977. 130 p.
71. Grice H. P. Logic and conversation. The Logic of Grammar. 1975. P. 41-58.
72. Kukharenko V.A. Seminar in style. Mockow, 1971 290 p.
73. Kukharenko. V.A. A Book of Practice in Stylistics. Moscow :«Высшая школа», 1987. 190 p.
74. Onopriyenko T.M. Organizing Function of Epithet in the System of Tropes. Zhytomyr : Volyn, 2000. P. 64-65.
75. Riggan W. Picaros, Madmen, Naifs, and Clowns: The Unreliable First-Person Narrator. Norman : U of Oklahoma P., 1981. 206 p.
76. The Role of Epithets in Pragmatic Orientation of Literary Prose. Pragmatics and Beyond: Abstracts. The Second USSE Conference. Kharkiv : Vasyl Karazin National University. 2001. P. 59.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

77. Литературная энциклопедия терминов и понятий Москва : НПК «Интелвак», 2003. 1600 с.
78. Литературный энциклопедический словарь Москва : Советская энциклопедия, 1987. 752 с.
79. Літературознавча енциклопедія : уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
80. Олефіренко С. М. Універсальний літературний словник-довідник. Донецьк : БАО, 2007. 432 с.
81. Практикум зі стилістики англійської мови: Навчальний посібник. Укл. : З.Г. Коломієць, Н.Л. Львова, І.М. Микитюк. Чернівці, 2010. 96 с.
82. Тлумачний словник української мови. Близько 20 000 слів і словосполучень. Укл. Кусайкіна Н.Д., Цибульник Ю.С. за заг. ред. д-ра

філол. наук, проф. Дубічинського В.В. Харків : Книжковий Клуб «КСД», 2010. 608с

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

83. Гарпер Лі. Убити пересмішника. Роман. Пер. з англ. Михайла Харенка. Київ : Вид-во ЦК ЛКСМУ “Молодь”, 1975. 270с.

84. Гарпер Лі. Вбити пересмішника. Пер. з англ. Тетяни Некряч. Київ : Видавнича група КМ-БУКС, 2016. 384 с.

85. Некряч: У.П. Лі Г. Убити пересмішника Київ : КМ Publishing, 2015. 384 с.

86. HarperL. To Kill a Mockingbird published by J. B. Lippincott.London, 1960. 296p.

87. Harper L. To Kill a Mockingbird. Saint Petersburg: Anthology, 2011. 320p.

Summary

Stylistic means are important components in the embodiment of the author's idea of imagery. The main task of the translator is to preserve the image, its correct transmission. For an adequate translation of a literary text, it is important not only whether a meaningful correspondence of the original and informativeness has been achieved, but also in what way this correspondence is reproduced and by what stylistic means of language this is achieved.

Scholars continue to study stylistic devices used by the translator to achieve adequate translation. In the text, the translator must reproduce the semantics of the original, the meaning of linguistic images, their stylistic equivalence to the original, which emphasizes the relevance of the study.

The object of research is figurative means in the author's discourse.

The subject of research is phonetic-stylistic, syntactic-stylistic means of transmission of figurative means in the English-language literary text.

The aim is to explore the features of stylistic methods of translation of figurative means in the author's discourse.

According to the aim of work it is necessary to solve the following tasks:

1. to consider scientific approaches to the interpretation of the figurative means.
2. to identify figurative means at the stylistic and phonetic levels artistic text and ways to reproduce them in translation.
3. to analyze the ways of translating figurative means on the lexical, syntactic and phonetic levels in Harper Lee's novel "Kill the Ridiculer".
4. to analyze the ways of translating the objection in Harper Lee's novel "Kill the Ridiculer".

The following main research methods were used in the work: descriptive method, which includes classification and generalization of the collected material; comparative method for considering the features of the original text and its translation, including the analysis of the correct transfer of stylistic means to preserve imagery.

The scientific novelty of the study is a careful consideration of the translation of stylistic means of expression.

The theoretical value of the work lies in the fact that the study revealed the specifics of the analysis of methods of translation of figurative means from English into Ukrainian.

The practical value lies in the possibility of using its results in teaching a course in English stylistics; to improve the reproduction of the original by the translator, better perception of the text by the reader and improve the translation in general.

Paper structure. The paper consists of an introduction, two chapters, conclusions and a list of references.

The list of references includes 87 works by foreign and native scientists.

Artistic image is a special form of reflection of the subject-sensory nature of the literary text, which is determined by the style of language decisions, if it is primarily a verbal image.

The verbal image is perceived by the reader due to associative thinking, a significant increase in the semantic connections of the word, a combination of the initial conceptual content with the secondary expressive. Therefore, emotionally expressive shades are the main means of enhancing and expressing verbal images.

Imagery is characterized as a property of literary speech transmission of information in a bright, expressive, original, subject-sensory form; is determined by the use of special phrases that add expressiveness to semantic fields through new additional expressive and emotional nuances.

Figurative speech is a complex, multilevel phenomenon that is primarily used in the artistic style of speech. Reproduction of such speech is characterized by numerous and various artistic means of expression. Such techniques that are considered stylistic factors of figurative speech include tropes (metonymy, metaphor, epithet, etc.).

We have considered and analyzed a number of stylistically marked units, which in the target and source text are reproduced using the following paths:

comparisons, epithets, metaphors. All these techniques individualize the speech of the main characters.

In the course of the research we have comprehensively considered another stylistic device that is quite emotionally perceived by the reader in the novel and should be adequately reproduced in translation - repetition. This technique and its qualitative transmission in the target text serves as the greatest reference point for the author of the work and the translator, which allows to draw the listener's attention to the most important aspects of figurative speech. Among all the types of repetition considered and analyzed in the novel, we can distinguish the following: anaphora, epiphora, root repetition, chain and synonymous repetition.

Imagery is a way of conveying certain concepts through artistic images and, most importantly, the central part of the novel, which is a parallel between accusation and defense, dishonesty and justice, truth and lies.

The results of the study actualize the role of stylistic devices and translation transformations in the adequate reproduction of imagery in the target text. The realization of figurative means in translation on grammatical-syntactic, lexical-semantic levels and on the material of artistic texts of other subjects is considered to be perspective.

Анотація

Стилістичні засоби є важливими складовими у втіленні авторського задуму образності. Головним завданням перекладача є збереження образу, правильна його передача. Для адекватного перекладу художнього тексту важливо не тільки, чи досягнуто змістовної відповідності оригіналу, інформативності, але й яким способом відтворена ця відповідність та якими стилістичними засобами мови це досягається.

Науковці продовжують глибоко досліджувати стилістичні прийоми, якими користується перекладач для досягнення адекватного перекладу. В тексті перекладач має відтворити семантику оригіналу, значення мовних образів, їх стилістичну еквівалентність оригіналові, що й підкреслює актуальність дослідження.

Об'єктом дослідження слугують образні засоби в авторському дискурсі.

Предмет дослідження становлять фонетико-стилістичні, синтактико-стилістичні засоби передачі образних засобів в англomовному художньому тексті.

Мета роботи: дослідити особливості стилістичних прийомів перекладу образних засобів в авторському дискурсі.

Відповідно до мети роботи необхідно вирішити наступні завдання:

1. Розглянути наукові підходи до трактування образного засобу.
2. Визначити образні засоби на стилістичному та фонетичному рівнях художнього тексту та способи їх відтворення при перекладі.
3. Проаналізувати способи перекладу образних засобів на лексичному, синтаксичному та фонетичному рівнях у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника».
4. Проаналізувати способи перекладу заперечення у романі Гарпер Лі «Убити пересмішника».

У роботі використовувалися наступні основні методи дослідження: описовий метод, що включає в себе класифікацію і узагальнення зібраного

матеріалу; зіставний метод для розгляду особливостей тексту оригіналу та його перекладу, в тому числі аналіз правильної передачі стилістичних засобів для збереження образності.

Наукова новизна дослідження полягає у ретельному розгляді перекладу стилістичних виразних засобів мови.

Теоретична цінність роботи полягає у тому, що у дослідженні виявлено специфіку аналізу способів перекладу образних засобів з англійської на українську мову.

Практична цінність полягає у можливості використання його результату викладанні курсу стилістики англійської мови; на удосконалення відтворення оригіналу перекладачем, кращого сприйняття тексту читачем та покращення перекладу загалом.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів основної частини, висновків та списку використаних джерел.

Перелік використаних джерел нараховує 87 праць зарубіжних та вітчизняних вчених.

Художній образ – особлива форма відображення предметно-чуттєвого характеру художнього тексту, що визначається стилістикою мовних рішень, якщо це насамперед словесний образ.

Словесний образ сприймається читачем за рахунок асоціативного мислення, значного збільшення семантичних зв'язків слова, поєднанням початкового поняттєвого змісту з другорядним експресивним. Тому емоційно-експресивні відтінки є головними засобами підсилення та увиразнення словесних образів.

Образність характеризується як властивість літературного мовлення передачі інформації в яскравій, експресивній, оригінальній, предметно-чуттєвій формі; визначається використанням особливих словосполучень, які додають виразності семантичним полям через нові додаткові експресивні та емоційні нюанси.

Образне мовлення – це складний, багаторівневий феномен, який передусім застосовують у художньому стилі мовлення. Відтворення такого мовлення характеризується численними та різноманітними художньо-виразними засобами. До таких прийомів, що вважаються стилістичними факторами образного мовлення належать тропи (метонімія, метафора, епітет тощо).

Нами розглянуто та проаналізовано низку стилістично-маркованих одиниць, які у цільовому та вихідному тексті відтворюються за допомогою таких тропів: порівняння, епітетів, метафори. Усі ці прийоми індивідуалізують мовлення головних героїв.

У ході дослідження нами всебічно розглянуто ще один стилістичний засіб, що досить емоційно сприймається читачем у романі та повинен адекватно відтворитись у перекладі – повтор. Цей прийом та його якісна передача у цільовому тексті слугує для автора твору та перекладача найбільшим орієнтиром, що дає змогу привернути увагу слухача до найбільш головних аспектів образного мовлення. Серед усіх видів повтору, розглянутих та проаналізованих у романі, можна виділити наступні: анафора, епіфора, кореневе повторення, ланцюжкове та синонімічне.

Образність є способом передачі за допомогою художніх образів певних понять та, головне, центральної частини в романі, якою є проведена паралель між обвинуваченням та захистом, нечесністю та справедливістю, правдою та брехнею.

Результати дослідження актуалізують роль стилістичних прийомів та перекладацьких трансформацій у адекватному відтворенні образності у цільовому тексті. Перспективним вважається реалізація образних засобів у перекладі на граматико-синтаксичному, лексико-семантичному рівнях та на матеріалі художніх текстів іншої тематики.

ДОДАТКИ

Додаток А

№	Текст в оригіналі	Переклад	Аналіз
1	<p>Maycomb was an oldtown, but it was a tired oldtown when I first knew it. In rainy weather the streets turned to red slop; grass grew on the sidewalks, the courthouse sagged in the square.</p>	<p>У дощ вулиці розкисали, і під ногами хлюпала руда глина; Тротуари заросли травою, будівля суду на площі осіла і покосилася.</p>	<p>Алітерація. Спокійне і розмірене життя в місті Мейкомб</p>
2	<p>People moved slowly then. They ambled across the square, shuffled in and out of the stores around it, took their time about everything.</p>	<p>Люди в ті роки рухалися повільно. Розгулювали по площі, обходили одну лавку за іншою, все робили з розстановкою, не поспішаючи (Але для деяких це був час неясних надій)</p>	<p>Алітерація. Неквапливе, мирне життя без тривог</p>
3	Dill was	Ділл був якийсь дивний. Блакитні полотняні штани	Алітерація.

	<p>a curiosity. He wore blue linen shorts that buttoned to his shirt, his hair was snow white and stuck to his head like duckfluff; he was a year my senior but I towered over him.</p>	<p>Непосида, бешкетник</p>
4	<p>When people's azaleas froze in a cold snap, it was because he had breathed on them.</p>	<p>Алітерація. Страх, відчуття небезпеки</p>
5	<p>Mrs. Radley ran screaming into the street that Arthur was killing them all, but when the sheriff arrived he found Boo still sitting in the</p>	<p>Алітерація</p>

	livingroom, cutting up the Tribune.		
6	<p>“Yeah, that’s all,” said Dill. “He’ll probably come out after you when he sees you in the yard, then Scout’n’ me’ll jump on him and hold him down till we can tell him we ain’t gonna hurt him.”</p>	<p>Кажуть тобі, це все, - сказав Ділл. - Він, напевно, як побачить тебе у дворі, відразу вискочить, тут ми з Окастиком накинемося на нього, схопимо і пояснимо, що ми йому нічого поганого не зробимо.</p>	<p>Алітерація. Цікавість і інтерес</p>
7	<p>We left the corner, crossed the side street that ran in front of the Radley house, and stopped at the gate.</p>	<p>Ми перейшли через вулицю і зупинилися біля воріт Редлі.</p>	<p>Алітерація. Рішучість, але обережність</p>
8	<p>The cats had long conversations with one another, they</p>	<p>Кішки вели один з одним довгі бесіди, ходили в ошатних платтячках і жили на кухні в теплом будиночку під пічкою.</p>	<p>Алітерація</p>

<p>wore cunning little clothes and lived in a warm house beneath a kitchen stove.</p>		
<p>I suppose she chose me because she knew my name; as I read the alphabet a faint line appeared between her eyebrows , and after making me read most of 9 <i>My First Reader</i> and the stock- market quotation s from <i>The Mobile Register</i> aloud, she discovere d that I was literate and looked at me with more than faint</p>	<p>Напевно, міс Керолайн вибрала мені тому, що знала, як мені звуть; коли я стала читати всі букви поспіль, між брів у неї з'явилася ледь помітна моршка; потім вона змусила мене прочитати вголос пів букваря і біржовий бюлетень «Мобілреджистер», переконалася, що я грамотна, і подивилася на мене в жезлегкою огидою</p>	<p>Алітерація. Роздратування, невдоволення</p>

	distaste.		
10	Miss Caroline stood stock still, then grabbed me by the collar and hauled me back to her desk	Міс Керолайн стала як укопана, потім схопила мене за комір і потягла до свого столу.	Алітерація. Подиві шок
11	“A hain’t lives there,” he said cordially, pointing to the Radley house. “Ever hear about him, Walter?” “Reckon I have	Тут живе злий дух, - сказав він, показуючи на дім Редлі. - Чув про нього?	Страх, небезпека
12	“And who’s runnin’, Miss Priss?” “You are, when ain’t anybody with you.”	Хто це бігає, міс причіпка? - Ти бігаєш, коли один.	Алітерація
13	Besides, I added, she’d already gotten me in trouble once today: she had	І потім, вона вже мене сьогодні втравила в біду, це все вона винна, навіщо вчила мене писати.	Звуконаслідування

	taught me to write and it was all her fault. “Hush your fussin’,” she said.		
1 4	I returned to school and hated Calpurnia steadily until a sudden shriek shattered my resentments.	Я повернулася в школу і сиділа і ненавиділа Келпурнію, як раптом мої похмурі думки перервав відчайдушний крик.	Алітерація
1 5	The cootie’s host showed not the faintest interest in the furor he had wrought. He searched the scalp above his forehead, located his guest and pinched it between his thumb and forefinger	Господаря вошки весь цей переполох мало не стривожив. Він почухав голову, намацав непрохану гостю; і двома пальцями витягнув її на світ божий.	Алітерація. Неприятність, відраза
1 6	“I h ave a Ewell h ere, but I don’t h ave a f irst	У мене тут числиться Юел, а імені немає. Як пишеться твоє ім'я?	Алітерація

	name... would you spell your first name for me?"		
1 7	Burris seemed to be afraid of a child h alf h is h eight, and Miss Caroline took advantag e of h is indecisio n: « Burris , go h ome»	Барріс, здається, злякався хлопчиська вдвічі менше себе, і Міс Керолайн скористалася його хвилинною розгубленістю.	Алітерація
1 8	When I passed the Radley Place for the fourth time that day— twice at a full gallop— my gloom had deepened to match the house.	Коли мені в четвертий раз за цей день довелося минути будинок Редлі (і вже другий раз-галопом), настрій у мене був найпохмуріший, під стать цьому будинку	Алітерація
1 9	Atticus seemed to have forgotten my noontime f all from grace; he was f ull	Аттікус, видно, забув, що вдень я впала в немилість, і закидав мене питаннями про школу.	Алітерація.

	of questions about school		
2 0	She had always been too hard on me, she had at last seen the error of her fractious ways, she was sorry and too stubborn to say so.	Завжди до мене чіплялася, а тепер зрозуміла нарешті, що це несправедливо, пошкодувала, а прямо сказати не хоче, тому що вперта.	Алітерація. Примирення, спокій
2 1	“There are ways of keeping them in school by force, but it’s silly to force people like the Ewells into a new environment”	Можна, звичайно, і силою їх змусити, але це нерозумно-силою тягнути таких людей, як Юели, туди, куди їм не хочеться...	Викликають неприязнь
2 2	He said that the Ewells were members of an exclusive society made up of Ewells	Він сказав-Юели не такі, як усі, у них свої звичаї	Асонанс
2 3	“It’s against the law, all right,” said my	Так, звичайно, це незаконно, - сказав Мій Батько, - і що це погано - теж вірно. Але коли людина все-таки пропиває, його діти дуже гірко плачуть від голоду. Я не знаю у нас в окрузі такого землевласника, який пошкодував би для цих дітей зайця, навіть якщо їх батько і зловить його незаконно.	Алітерація

<p>father, “and it’s certainly bad, but when a man spends his relief checks on green whiskey his children have a way of crying from hunger pains. I don’t know of any landowne r around here who begrudge s those children any game their father can hit.”</p>		
<p>2 4 As the year passed, released from school thirty minutes before Jem, who had to stay until three o’clock, I ran by the Radley Place as fast as I could, not</p>	<p>Весь цей рік уроки у мене закінчувалися на півгодини раніше, ніж у Джима, - він навчався до трьох годин, - і я одна мчала на весь дух повз будинок Редлі і зупинялася тільки на нашій веранді, де мені вже ніщо не загрозувало.</p>	<p>Алітерація</p>

	stopping until I reached the safety of our front porch.		
2 5	Two live oaks stood at the edge of the Radley lot; their roots reached out into the side-road and made it bumpy	На самому краю ділянки Редлі росли два Віргінських дуба; коріння їх виповзали на дорогу, вона була вся нерівна, горбата.	Алітерація Емоційне напруження і хвилювання
2 6	As we came to the live oaks at the Radley Place I raised my finger to point for the hundredth time to the knot-hole where I had found the chewing gum, trying to make Jem believe I had found it there, and found myself pointing	Коли ми підійшли до віргінських дубів на ділянці Редлі, я показала пальцем, на те дупло від сучка, сто разів я говорила Джиму, може, він, нарешті, повірить, що тут-то я і знайшла жувальну гумку, - і раптом знову побачила блискучу сріблушку	Алітерація Цікавість, інтерес

	at another piece of tinfoil.		
2 7	“Hush a minute, I’m thinkin’.”	Стривай, дай подумати.	Звуконаслідування
2 8	We had strolled to the front yard, where Dill stood looking down the street at the dreary face of the Radley Place. “I— smell— death,” he said. “I do, I mean it,” he said, when I told him to shut up.	Ми поплелися в палісадник, Ділл виглянув на вулицю і втупився на похмурий будинок Редлі. - Я... чую ... смерть, - сказав він. Я прикрикнула на нього, але він стояв на своєму	Алітерація
2 9	The tire bumped on gravel, skeetered across the road, crashed into a barrier and popped me like a cork onto pavement . Dizzy and	Колесо наскочило на купу щебеню, згорнуло убік, перекотилося через дорогу, з розмаху стукнулося об щось, і я вилетіла на бруківку, як пробка з пляшки. Мене нудило, голова крутилася; лежачи на асфальті, я затрясла головою, грюкнула долонями по вухах, щоб все стихло і стало на місце, і почула крик Джима: - Біжи, Глазастик! Швидше! Я підняла голову - переді мною був ганок Редлі. Я так і застигла.	Алітерація

<p>nauseated , I lay on the cement and shook my head still, pounded my ears to silence, and heard Jem's voice: "Scout, get away from there, come on!" I raised my head and stared at the Radley Place steps in front of me. I froze. "Come on, Scout, don't just lie there!" Jem was screamin g. "Get up, can'tcha? "</p>		
<p>3 0 Jem parceled out our roles: I was Mrs. Radley, and all I had to do was come</p>	<p>Джим розподілив ролі: я-місіс Редлі, моя справа виходити і підмітати ганок. Ділл- старий Редлі, він ходить взад-вперед по тротуару, а коли Джим з ним заговорить, він у відповідь тільки кашляє. Джим, звичайно, сам Страшила: він ховається під парадним ганком і час від часу верещить і виє.</p>	<p>Алітерація</p>

<p>out and sweep the porch. Dill was old Mr. Radley: he walked up and down the sidewalk and coughed when Jem spoke to him. Jem, naturally, was Boo: he went under the front steps and shrieked and howled from time to time.</p>		
<p>31 As the summer progressed, so did our game. We polished and perfected it, added dialogue and plot until we had manufactured a small play upon which we rang changes every day.</p>	<p>Літо йшло своєю чергою, і наша гра теж. Ми її обробляли і шліфували, придумували все нові діалоги і сюжетні повороти і, нарешті, склали справжню п'єску, яку розігравали кожен день на новий лад.</p>	<p>Алітерація</p>

<p>When it was time to play Boo's big scene, Jem would sneak into the house, steal the scissors from the sewing-machine drawer when Calpurnia's back was turned, then sit in the swing and cut up newspapers</p>	<p>Коли наступала черга коронного номера Страшили, Джим прокрадався в будинок, знайшовши хвилину, потайки від Келпурнії хапав з ящика швейної машини ножиці, повертався на веранду, сідав на гойдалки і починав різати газету.</p>	<p>Алітерація</p>
<p>She picked up the limp sprout and squeezed her thumb up its tiny stalk. Microscopic grains oozed out. "Why, one sprig of nut grass can ruin a whole yard</p>	<p>Міс Моді підняла обм'яклу втечу і провела по ньому великим пальцем знизу вгору. З нього посипалися крихітні зернятка. - Та одну таку втечу може загубити цілий город.</p>	<p>Алітерація</p>
<p>Her speech was crisp</p>	<p>Не в приклад іншим жителям Мейкомба, міс Моді завжди говорила жваво і рішуче.</p>	<p>Звуконаслідування Енергійна, прямолинійна і</p>

	for a Maycom b County inhabitant .		небайдужа.
3 5	“We looked yesterday from across the street, and there’s a shutter loose. Think maybe I can make it stick on the window sill, at least.”	Я підійду з того боку, - говорив Джим. - Ми вчора з вулиці бачили, там одна віконниця бовтається. Я хоч на підвіконня записку покладу.	Алітерація
3 6	“Now you’re in it and you can’t get out of it, you’ll just stay in it, Miss Priss!”	Ні вже, міс Причіпка, сама вплуталася, так нічого тепер на задній!	Алітерація
3 7	Okay, okay, but I don’t wanta watch . Jem, somebod y was	Да ладно, тільки я не хочу вартувати... Джим, знаєш, в той раз хтось	Алітерація
3 8	Yes you will , you’ll watch the back end of the lot and Dill’s gonna watch the	Ні, будеш вартувати. Ти обійдеш будинок з тилу, а Ділл буде дивитися за вулицею, якщо хто піде, він задзвонить	Алітерація Завзятість і рішучість

<p>front of the house an' up the street, an' if anybody comes he'll ring the bell</p>		
<p>3 9 Dill said, "We're askin' him real politely to come out sometime s, and tell us what he does in there—we said we wouldn't hurt him and we'd buy him an ice cream."</p>	<p>Ділл сказав: - Мийогопросимодужеввічливо, нехайвініодівиходитьздомуіроздаєнам, щовінтамробить, інехайвіннаснебоїться, мийомукупимоморозива.</p>	<p>Алітерація. Цікавість, доброзичливе ставлення</p>
<p>4 0 Well how'd you feel if you'd been shut up for a hundred years with nothin' but cats to eat? I bet he's got a beard down to here—"Like your daddy's?"</p>	<p>А почім ти знаєш, що йому вдома нудно? - Спробувала б ти сидіти сто років під замком і харчуватися одними кішками! Сперечаємося, у нього борода виросла ось до цих пір. - Як у твого тата?</p>	<p>Алітерація Співчуття</p>

4 1	<p>“You all hush,” said Jem. He scuttled beneath the house and came out with a yellow bamboo pole.</p>	<p>Мовчїтьви, - сказавДжим. Вїнзлазивпїдганокуївїтягнувжовтебамбуковеудилище. - Мабуть, цимядїстанузтротуарудовїкна.</p>	Звуконаслідування
4 2	<p>Jem attached the note to the end of the fishing pole, let the pole out across the yard and pushed it toward the window he had selected. The pole lacked several inches of being long enough, and Jem leaned over as far as he could. I watched him making jabbing motions for so long, I abandoned my post and went</p>	<p>Джим прив'язав записку до вудилища і протягнув його через палісадник до вікна. Він тягнувся щосили, але вудилище виявилось короткувате, не вистачало декількох дюймів. Він все тикав вудилищем в бік вікна, нарешті мені набридло дивитися здалеку, і я підійшла до нього.</p> <p>- Нїяк не закину записку, - пробурмотів Джим</p>	Алітерація

<p>to him. “Can’t get it off the pole,” he muttered</p>		
<p>4 3</p> <p>What Mr. Radley did was his own business. If he wanted to come out, he would. If he wanted to stay inside his own house he had the right to stay inside free from the attentions of inquisitiv e children, which was a mild term for the likes of us. How would we like it if Atticus barged in on us without knocking, when we were in our rooms at night?</p>	<p>Як живе Містер Редлі - його справа, сказав Аттікус. Захоче він вийти на вулицю-вийде. Хоче сидіти вдома-має на це право, і нічого всяким набридам (а це ще дуже м'яка назва для таких, як ми) пхати ніс в його справи. Кому з нас сподобається, якщо ввечері перед сном Аттікус без стуку вломиться до нас в кімнату? Але ж, по суті, так ми чинимо з містером Редлі.</p>	<p>Алітерація</p>

	We were, in effect, doing the same thing to Mr. Radley.		
4 4	The gate squeaked.	Хвітрка скрипнула	Звуконаслідування
4 5	Jem held up the bottom wire and motioned Dill under it. I followed, and held up the wire for Jem. It was a tight squeeze for him. "Don't make a sound," he whispered. "Don't get in a row of collards whatever you do, they'll wake the dead."	ДжимпіднявнижнійдрітімахнувДілла: пролізай. Я полізла слідом і потримала дріт, поки пролазив Джим. Він ледве протиснувся. - Тільки без шуму, - прошепотів він. - Та дивіться не наткніться на капусту, а то буде такий тріск-мерці прокинуться.	Алітерація
4 6	The back of the Radley house was less inviting than the front: a ramshackle porch ran the width of		Алітерація

<p>the house; there were two doors and two dark windows between the doors. Instead of a column, a rough two-by-four supported one end of the roof. An old Franklin stove sat in a corner of the porch; above it a hat-rack mirror caught the moon and shone eerily.</p>		
<p>4 “Give 7 you a hand up,” he muttered to Dill. “Wait, though.” Jem grabbed his left wrist and my right wrist, I grabbed my left wrist and Jem’s</p>	<p>Зараз я тебе підсажу, - прошепотів він Діллу. - Ні, стривай. Він взяв мене за руку, ми зробили з рук сідло і підняли Ділла. Він захопився за підвіконня.</p>	<p>Алітерація</p>

	<p>right wrist, we crouched, and Dill sat on our saddle. We raised him and he caught the window sill.</p>	
4 8	<p>Dill, no,” I said. Dill stopped and let Jem go ahead. When Jem put his foot on the bottom step, the step squeaked. He stood still, then tried his weight by degrees. The step was silent. Jem skipped two steps, put his foot on the porch, heaved himself to it, and teetered a long moment.</p> <p>Не треба, - змолилася я.</p> <p>Ділл призупинився і пропустив Джима вперед. Джим хотів піднятися на задню веранду, у нього під ногою скрипнула сходинка. Він завмер, потім обережно пересунувся.</p> <p>Сходинка мовчала. Через дві наступні він заніс ногу на веранду і мало не втратив рівновагу. Але все-таки не впав і обережно опустився на коліна. Підповз до вікна, підняв голову і заглянув всередину.</p>	Алітерація
4 9	<p>Then I saw the shadow.</p> <p>І тут я побачила тінь. Тінь людини в капелюсі. Спершу я подумала - Це дерево, але вітру не було, а стовбури ходити не вміють. Веранда була залита місячним світлом, і тінь,</p>	Алітерація

<p>It was the shadow of a man with a hat on. At first I thought it was a tree, but there was no wind blowing, and tree-trunks never walked. The back porch was bathed in moonlight, and the shadow, crisp as toast, moved across the porch toward Jem.</p>	<p>чітка, ніби вирізана ножицями, прямувала до Джима.</p>	
<p>5 0 The shadow stopped about a foot beyond Jem. Its arm came out from its side, dropped, and was still. Then it turned and moved back across Jem, walked</p>	<p>Тінь зупинилася в двох кроках від Джима. Підняла руку, потім опустила. Потім повернулася, знову пройшла по Джиму, по веранді і зникла за будинком так само нечутно, як з'явилася.</p>	<p>Алітерація</p>

	along the porch and off the side of the house, returning as it had come.		
5 2	“Hush,” said Jem, “Mr. Heck Tate’s testifyin’.”	- Ш-ш, - сказав Джим. - Містер Тейт дає свідчення.	Звуконаслідування
5 3	The circuit solicitor and another man, Atticus and Tom Robinson sat at tables withtheir backs to us.	Виїзний прокурор і ще одна людина, Аттікус і Том Робінсон сиділи за столиками спиною до нас.	Алітерація
5 4	Judge Taylor was on the bench, looking like a sleepy old shark , his pilot fish writing rapidly below in front of him.	На узвишші сидів суддя Тейлор, схожий на сонну стару акулку, а поряд ним, нижче, щось швидко писала його рибалоцман.	Алітерація
5 5	Mr. Tate blinked	Містер Тейт блимнув і обома руками пригладив волосся.	Алітерація

	and ran his hands through his hair.		
5 6	until the only sound in the courtroom was a dim pink-pink-pink	нарешті, в залі суду стало чути тільки неголосне тук-тук-тук	Алітерація. Напруженість, зосередженість
5 7	Atticus sat down and nodded to the circuit solicitor, who shook his head at the judge, who nodded to Mr. Tate, who rose stiffly and stepped down from the witness stand.	Аттікусівна своє місце і кивнув прокурору, той мотнув головою бік судді, суддя кивнув містеру Тейту, і він ніяково піднявся із шовзпіднесення.	Алітерація
5 8	Below us, heads turned, feet scraped the floor, babies were shifted to shoulders, and a few children scampered out of the courtroom	Внизу люди закрутили головами, зашаркали ногами, піднімали вище немовлят, а кількох малюків мало не бігом вивели із залу.	Алітерація

m.		
5 9 So far, things were utterly dull: nobody had thundered, there were no arguments between opposing counsel, there was no drama; a grave disappointment to all present, it seemed.	Поки що було дуже нудно: ніхто не кричав і не погрожував, юристи не сперечалися між собою, все йшло просто і буденно-здається, до чималого розчарування всіх присутніх.	Алітерація
6 0 Every town the size of Maycomb had families like the Ewells. No economic fluctuations changed their status—people like the Ewells lived as guests of the county in prosperity as well as in the depths of a	У кожному невеликому місті начебто Мейкомб знайдуться свої юели. Ні які економічні припливи і відливи не змінюють їх положення—такі сім'ї живуть, точно гостів своєї околиці, все одно, процвітає в ній або переживає глибокий занепад	Алітерація

depression.		
<p>6 1</p> <p>... for the Ewells gave the dump a thorough gleaning every day, and the fruits of their industry (those that were not eaten) made the plot of ground around the cabin look like the playhouse of an insane child: what passed for a fence was bits of tree-limbs, broomsticks and tool shafts, all tipped with rusty hammer-heads, snaggle-toothed rake heads, shovels, axes and grubbing hoes,</p>	<p>тому що Юеликожен день переривали все звалище своєю здобич (ту, що була неїстівна) стягували до халупи; здавалося, тут грала якась божевільна дитина: замість огорожі стирчали обламані сучки, палиці від старих мітел, швабрі то муподібних знарядь, і все це було увінчано іржавими молотками, кривими граблями, поламаними лопатами, сокирами і мотиками, прикрученими до палиць обривками колючого дроту.</p>	<p>Алітерація .Гидливість і огида</p>

	held on with pieces of barbed wire.		
6 2	Enclosed by this barricade was a dirty yard containing the remains of a Model-T Ford (on blocks), a discarded dentist's chair, an ancient icebox, plus lesser items: old shoes, worn-out table radios, picture frames, and fruit jars, under which scrawny orange chickens pecked hopefully.	Зацими загородженнями виднівся брудний двір, де на чурбаках каменя були розставлені розкладені жалюгідні останки старого давнього «фордика», полама не зуболікарське крісло, старий-старий холодильник і щевсяка всячина: рвані черевики, віджилі свій вік радіоприймачі, рами від картин, бляшанки з-під консервів, і кругом старанно копалися в землі худі руді кури.	Алітерація
6 3	Behind us, there was an angry muffled groan from the colored people.	Серед кольорових позаду нас пройшло глухе нарікання.	Алітерація. Обурення
6	As Judge	Суддя Тейлор відчайдушно стукав молотком,	Алітерація

4	Taylor banged his gavel, Mr. Ewell was sitting smugly in the witness chair, surveying his handiwork.	амістер Юел самовдоволено розсівся вкріслі свідків і милувався їм, щонакоїв.	
6 5	Smugness faded from it, replaced by a dogged earnestness that fooled Judge Taylor not at all: as long as Mr. Ewell was on the stand, the judge kept his eyes on him, as if daring him to make a false move.	Самовдоволений вираз сповз з його обличчя і змінився тупою зосередженістю, але це не обдурило суддю Тейлора: весь час, поки Юел залишався на узвишші для свідків, суддя не зводив з нього очей, ніби кидав виклик - спробуй-но зроби що-небудь не так!	Алітерація
6 6	"Why, I run for Tate quick as I could. I knowed who it was, all right, lived	- Став-бути, я у всю пруги за Тейтом. Чорномазого-то я враз визнав, він по той бік в осиному гнізді живе, повз нас всякий день ходить. Ось що я вам скажу, суддя, я вже п'ятнадцять років вимагаю з наших окружних властей: викуріть, мовляв, звідти чорномазих, з ними по сусідству і жити-то небезпечно, та й моєму іменем одна шкода...	Алітерація

	<p>down yonder in that nigger- nest, passed the house every day. Jedge, I've asked this county for fifteen years to clean out that nest down yonder, they're dangerou s to live around 'sides devaluin' my property ___,"</p>	
6 7	<p>Atticus looked around at Mr. Gilmer and smiled. Mr. Ewell seemed determin ed not to give the defense the time of day.</p> <p>Аттікус обернувся до пана Джилмера і посміхнувся. Містер Юел, видно, вирішив не балувати захисника ввічливим поведженням.</p>	Алітерація
6 8	<p>He seemed to grow ruddy again; his chest</p> <p>Він знову розфарбувався, напижився, вигнув груди колесом і більше колишнього став схожий на рудого Півня.</p>	Алітерація Неприятне ставлення

swelled, and once more he was a red little rooster.		
6 9 Mr. Ewell wrote on the back of the envelope and looked up complacently to see Judge Taylor staring at him as if he were some fragrant gardenia in full bloom on the witness stand, to see Mr. Gilmer half-sitting, half-standing at his table. The jury was watching him, one man was leaning forward with his hands over the railing.	МістерЮелрописавсяназворотномубоціконверта, дужезадоволенийсобою, піднявголову - ізустрівздивованийпоглядсуддіТейлора: судьявтупивсянаньоготак, нібинамісцісвідківраптомпишнозацвілагарденія; МістерДжилмертеждививсяздивовано, навітьпідвівся. І всі присяжні дивилися на Юела, один навіть подався вперед і обома руками вхопився за бар'єр.	Алітерація
Всього: Алітерація -62, асонанс-1, звуконаслідування -6		

